

อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 :
กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ธีรนุช ก้อนแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 :

กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

.....

นางสาวธีรนุช ก้อนแก้ว

ผู้วิจัย

.....

รองศาสตราจารย์โยธิน แสงดี, Ph.D.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารี จำปากลาง, Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. ชัยฉูธรรม สวัสดิวัตน์,

Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

รองศาสตราจารย์วาทีณี บุญชะลิกย์, Ph.D.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 :

กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม

วันที่ 15 พฤษภาคม 2550

.....

นางสาวธีรนุช ก้อนแก้ว
ผู้วิจัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารี จำปากลาง,
Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์วาทีณี บุญชะลิกษ์,
Ph.D.
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

นางสาวเขวาลักษณ์ ราชแพทยาคม,
Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์โยธิน แสงวงดี,
Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. ชัยอนุสรณ์ สวัสดิวัตน์,
Ph.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์ชันททัย กาญจนะจิตร,
Ph.D.
ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความสนับสนุนจากคณาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาเป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ และให้กำลังใจอย่างดียิ่งมาโดยตลอดจนสำเร็จ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี จำปากลาง และ ดร.เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านที่ให้คำปรึกษาและข้อคิดอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ขึ้น และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วาทินี บุญชะลิกย์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะอันมีค่า ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณพี่บอล ที่ให้ยืมคู่มือลงรหัสและแบบสอบถามของโครงการที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่บัณฑิตของสถาบันฯ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสถาบันฯ ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและรับทราบจากผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี อันได้แก่ คณาจารย์ในสถาบันวิจัยประชากรและสังคมทุกท่าน เพื่อนนักศึกษารุ่นที่ 28 ทุกคน และกำลังใจที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ สมาชิกทุกคนในครอบครัว “ก้อนแก้ว” ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกท่าน และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อนำไปแก้ไขในโอกาสต่อไป

ธีรนุช ก้อนแก้ว

อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ (INFLUENCES OF REMITTANCES ON EDUCATIONAL CONTINUANCE TO MATTHAYOM 4 : A CASE STUDY OF NANG RONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE)

ธีรนุช ก้อนแก้ว 4836673 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : โยชิน แสวงดี, Ph.D., อารี จำปากลาง, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและค้นหาอิทธิพลของเงินส่งกลับที่มีผลต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากข้อมูลการสำรวจของโครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รอบที่ 1 (พ.ศ. 2527) รอบที่ 2 (พ.ศ. 2537) และรอบที่ 3 (พ.ศ. 2543) ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ ศูนย์ประชากรแคโรไลนา มหาวิทยาลัยนอร์ธแคโรไลนา ณ ชาเปิลฮิลล์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกลุ่มตัวอย่างคือ เด็กที่เกิดในปีพ.ศ. 2527 โดยติดตามเด็กกลุ่มนี้ เพื่อศึกษาว่า เด็กกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาต่อในระดับชั้นดังกล่าวหรือไม่ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เป็นสมการทำนาย ผลการตรวจสอบพบว่า จำนวนเงินส่งกลับที่ต่ำกว่า 20,000 บาท ไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อในระดับชั้นข้างต้น แต่เมื่อจำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาท จะมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อ นอกจากนี้ใช้สถิติ Adjusted Proportional Probabilities ร่วมในการตรวจสอบ พบว่า จำนวนเงินส่งกลับที่เพิ่มขึ้นมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรณีนี้ชี้ให้เห็นว่าเป็นผลสะท้อนจากการได้รับเงินส่งกลับ ที่จะมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กนั่นเอง นั้นแสดงว่า จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อการศึกษาต่อของเด็กในวัยเรียน ดังนั้นสมาชิกในครัวเรือนถิ่นต้นทางจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารเงินที่ได้รับจากผู้ย้ายถิ่น เพื่อสมาชิกในครัวเรือนจะได้มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป อีกทั้งควรส่งเสริมให้ผู้ย้ายถิ่นส่งเงินกลับบ้านเพิ่มขึ้นเพราะ การที่ได้รับเงินส่งกลับน้อย สมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนมีโอกาสต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนแรงงานที่มีความขาดแคลนในครัวเรือน เนื่องจากการย้ายถิ่น

100 หน้า

INFLUENCES OF REMITTANCES ON EDUCATIONAL CONTINUANCE TO
MATTHAYOM 4 : A CASE STUDY OF NANG RONG DISTRICT,
BURIRAM RROVINCE

TEERANOOT KONKAEW 4836673 PRPR/M

M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORS : YOTHIN SAWANGDEE, PH.D., AREE JAMPAKLAY, PH.D.

Abstract

This study aims at examining and exploring remittance's influence on educational continuance to Matthayom 4. Data in the study is from the Project on Social Change and Migration in Thailand : Case Study of Nang Rong District, Buriram Province that was collected in Round 1 (1984), Round 2 (1994) and Round 3 (2000) by the Institute for Population and Social Research, Mahidol University in collaboration with the Carolina Population Center, University of North Carolina at Chapel Hill, USA. The sample group in this study is children who were born in 1984. They were continually followed up on to find out the opportunity to be educated in Matthayom 4.

Through the application of logistic regression, remittance of under 20,000 Baht was not found to have an influence on educational continuance. On the other hand, remittance of over 20,000 baht posed an influence on continuance. The researcher also used an adjusted proportional probability and found a higher amount of remittance yielded positive effects on education. A small amount of remittance could lead to an increasing number of young family members entering the labor market replacing family members who migrated out.

As a high remittance implied more chances of children being educated, family members at places of origin, therefore, should put more importance on remittance management so that young members can continue their education to a higher level. In the meantime, out-migrants also should be encouraged to send more remittance.

KEY WORDS: REMITTANCE / EDUCATIONAL CONTINUANCE / MIGRATION
/BURIRAM

100 pp.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 : บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 : แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีทุนมนุษย์	6
แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของการส่งเงินกลับบ้าน	8
ทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผล	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	18
2.3 สมมติฐานการวิจัย	20
2.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	20
บทที่ 3 : ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล	21
3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	22
3.3 ข้อยกเว้นในการวิจัย	28
3.4 ตัวแปรและการวัดที่ใช้ในการวิจัย	28
3.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย	
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใน พ.ศ. 2537	34
4.2 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบ การณ์การย้ายถิ่น จำนวนเงินส่งกลับ ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคม ระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับหมู่บ้าน	39
4.3 การวิเคราะห์การศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 3	44
4.4 อิทธิพลของเงินส่งกลับที่มีผลต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	49
4.5 อภิปรายผลการวิจัย	55
บทที่ 5 : สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	56
5.2 ข้อเสนอแนะ	57
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	57
5.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	58
บทสรุปสำหรับผู้บริหารภาษาไทย	59
บทสรุปสำหรับผู้บริหารภาษาอังกฤษ	72
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	90
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1.1	อัตราร้อยละของผู้ย้ายถิ่น และการใช้ประโยชน์ของเงินส่งกลับ	2
ตาราง 1.2	อัตราเรียนต่อของนักเรียนชั้น ม.1 ม.4 และปวช. ปีที่ 1 จำแนกตามชั้นเรียน ปีการศึกษา 2539 – 2543	3
ตาราง 3.1	สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พ.ศ. 2537 สำหรับการวิเคราะห์ การศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	23
ตาราง 3.2	สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พ.ศ. 2537 สำหรับการวิเคราะห์ การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	23
ตาราง 3.3	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression Analysis) เพื่อ ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายขณะติดตาม ใน พ.ศ. 2537	24
ตาราง 3.4	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression Analysis) เพื่อ ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายขณะติดตาม ใน พ.ศ. 2543	26
ตาราง 3.5	ตัวแปร และระดับการวัด	29
ตาราง 4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่น ของสมาชิกในครัวเรือน	34
ตาราง 4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ	35
ตาราง 4.3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล	35
ตาราง 4.4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบริบททางสังคมระดับ ครัวเรือน	37
ตาราง 4.5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบริบททางสังคมระดับ ชุมชน	39
ตาราง 4.6	การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวน เงินส่งกลับ	40
ตาราง 4.7	การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตาราง 4.8	การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบริบททางสังคมระดับครัวเรือน	42
ตาราง 4.9	การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบริบททางสังคมระดับหมู่บ้าน	44
ตาราง 4.10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาต่อชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4	45
ตาราง 4.11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาต่อชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3	45
ตาราง 4.12	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อ ศึกษาการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง	46
ตาราง 4.13	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อ ศึกษาการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง	47
ตาราง 4.14	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา อิทธิพลของเงินส่งกลับมีผลโดยตรงจริงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4	51
ตาราง 4.15	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อ ศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	52
ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่น ของสมาชิกในครัวเรือน	63
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ	64
ตาราง 3	การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวน เงินส่งกลับ	65
ตาราง 4	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อ ศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับมีผล โดยตรงจริงต่อการศึกษาต่อชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	66
ตาราง 5	การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อ อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	67

สารบัญรูปร่าง

รูปร่าง		หน้า
แผนภาพ 2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัยอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	19
กราฟ 4.1	แสดงร้อยละของโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศกำลังพัฒนาหลายๆ ประเทศ การย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมืองมีสาเหตุมาจากหลายๆ ปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญคือ ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจระหว่างชนบทกับเมืองทำให้เกิดการย้ายถิ่นออก เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทส่วนใหญ่มักจะเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรมที่ประสบกับปัญหาที่ดินทำกินได้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และการย้ายถิ่นออกจากแหล่งต้นทางใด มีผลทำให้แหล่งต้นทางต้องสูญเสียประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน จึงทำให้แหล่งต้นทางอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคือการขาดแคลนแรงงานที่เกิดขึ้นในแหล่งต้นทางได้ คือการได้รับเงินส่งกลับจากผู้ย้ายถิ่นออก โดยสมาชิกหรือผู้ที่ได้รับเงินส่งกลับนั้น อาจนำเงินส่วนนี้ไปใช้ในการจ้างแรงงานเพิ่มเติม เพื่อชดเชยแรงงานที่ย้ายถิ่นออกหรืออาจนำไปใช้จ่ายในการกิจอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน(ภัสสร ลิมานนท์ และเพ็ญพร ชีระสวัสดิ์ 2532:32) ในการศึกษาของดูแรนด์(Durand) และคณะ ใน ค.ศ. 1996 ที่ประเทศเม็กซิโก พบว่าเงินส่งกลับมีผลทางอ้อมต่อการบริโภคของครัวเรือนในแหล่งต้นทาง และมีผลทางตรงต่อการลงทุนทางด้านการผลิตของครัวเรือนในแหล่งต้นทาง เช่นเดียวกับหมู่บ้านในแหล่งต้นทางเงินส่งกลับมีผลต่อการผลิตและการลงทุน สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถพร อรุณฤกษ์ถวิล ใน พ.ศ. 2534 ที่จังหวัดชลบุรี พบว่า เงินส่งกลับอาจจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตและรายได้ในอนาคตของครัวเรือนในแหล่งต้นทาง หากเงินส่งกลับบ้านนี้มี การสะสมจนถึงระดับหนึ่ง กล่าวคือ เงินส่งกลับสามารถนำไปซื้อสินค้านำไปใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตด้วยเช่นกันและเป็นที่น่าสังเกตว่าเงินส่งกลับบ้านจะมีผลต่อแหล่งต้นทาง มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปริมาณและความถี่ของการส่งเงินกลับบ้านของผู้ย้ายถิ่นด้วย จากการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2547 (ไตรมาสที่ 4 : ต.ค. – ส.ค.)โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าการใช้ประโยชน์ของเงินส่งกลับโดยรวมถูกนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ร้อยละ 85.3 รองลงมาคือเพื่อเป็นทุนการศึกษา (ร้อยละ 7.0) และใช้หนี้ (ร้อยละ 2.6) (ตาราง 1.1)

ตาราง 1.1 อัตราร้อยละของผู้ย้ายถิ่น และการใช้ประโยชน์ของเงินส่งกลับ

การใช้ประโยชน์ของเงินส่งกลับ	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น
เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	85.3
เพื่อเป็นทุนการศึกษา	7.0
เพื่อใช้หนี้	2.6
เพื่อลงทุนทำธุรกิจ	1.3
อื่น ๆ	1.3
เพื่อกิจกรรมด้านสังคม	0.0
ไม่ทราบ	2.5

ที่มา : การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2547 (ไตรมาสที่ 4 : ต.ค. – ส.ค.)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

งานวิจัยและการสำรวจที่เกี่ยวข้องกับเงินส่งกลับพบว่า เงินส่งกลับถูกนำมาใช้เพื่อเป็นทุนการศึกษาน้อยมาก และยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าเงินส่งกลับมีผลในทางบวกกับการศึกษาของเด็กมากน้อยแค่ไหน ซึ่งการศึกษานับว่าเป็นตัวแปรสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม และเป็นการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้สูงขึ้น(อุทัย ดุลยเกษม 2539 : 212 – 215) และการลงทุนในการศึกษาเป็นการปรับปรุงให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และข่าวสารใหม่ ๆ ได้ดี ทำให้เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่อยกกว่า (บุญคง หันจางสิทธิ์ 2540 : 181 – 183) และจากการศึกษาของอดิศร เจริญอยู่ (2543) เรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของเยาวชนไทยในชนบทพบว่า ความคาดหวังด้านการศึกษาเยาวชนไทยในชนบทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่านักเรียนต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภทรธิรา วารินทร์ (2538) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครปฐม พบว่า ยังมีเยาวชนไทยในชนบทจำนวนมากที่ยังขาดโอกาสในการศึกษาต่อ จากรายงานการศึกษาและรายงานครู ปีการศึกษา 2539 – 2543 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.7 ในปี พ.ศ. 2539 เป็นร้อยละ 52.5 ในปี พ.ศ. 2543 (ตาราง 1.2)

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบการทำงานและอาชีพที่ตนถนัดทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง(กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 9) การที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพราะว่า เป็นระดับการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมสมัยใหม่อย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย แต่ถ้าเด็กมีโอกาสได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นจะช่วยให้เด็กมีโอกาสพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างสมบูรณ์ที่สุดเหมาะสมกับโลกปัจจุบัน และเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะที่ใช้ในที่ทำงาน ประสบการณ์ที่ใกล้กับการทำงานอาชีพในชีวิตจริงทุกระดับ เมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานแล้วจะได้ไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักรที่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย และในการศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ข้อมูลของการสำรวจของโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์” เพราะว่า ข้อมูลของโครงการนี้เป็นข้อมูลต่อเนื่องระยะยาวตั้งแต่ พ.ศ. 2527 – พ.ศ. 2543 ทำให้ทราบถึงบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นทางด้านครัวเรือน หรือหมู่บ้านก็ตาม และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการติดตามเด็กที่เกิดใน พ.ศ. 2527 โดยพิจารณาการศึกษาต่อของเด็กตั้งแต่ พ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2543 ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลต่อเนื่องในการศึกษา

**ตาราง 1.2 อัตราเรียนต่อของนักเรียนชั้น ม.1 ม.4 และปวช. ปีที่ 1 จำแนกตามชั้นเรียน
ปีการศึกษา 2539 – 2543**

ชั้นเรียน	2539	2540	2541	2542	2543
มัธยมศึกษาปีที่ 1	85.9	89.0	86.3	86.5	88.0
มัธยมศึกษาปีที่ 4	45.7	44.1	47.5	50.6	52.5
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1	38.5	32.3	32.3	30.6	29.1

ที่มา : รายงานการศึกษาและรายงานครู ปีการศึกษา 2539 – 2543

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ 10,321.885 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 6.11 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 21 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ การทำนอยังคงเป็นอาชีพหลักของจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ปอ และงาคั่ว ซึ่งยังคงทำรายได้ให้กับจังหวัดบุรีรัมย์ รองจากข้าว สำหรับการคมนาคม พบว่ามีทางหลวงจังหวัด และทางหลวงแผ่นดินที่ใช้เดินทางไปจังหวัดใกล้เคียง และกรุงเทพมหานครได้โดยสะดวก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2543) และใน พ.ศ. 2539 โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ในจังหวัดบุรีรัมย์ นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 3,502 คน หรือร้อยละ 77.36 สาเหตุที่ทำให้เด็กที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้ศึกษาต่อ พบว่า พ่อแม่มีรายได้น้อยและมีความจำเป็นที่จะให้เด็กมาช่วยหารายได้ อีกเหตุผลหนึ่งคือ การเดินทางระหว่าง บ้านและโรงเรียนไม่สะดวกสบาย สำหรับอำเภอนางรอง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ 914 ตารางกิโลเมตร อาชีพหลักคือ ทำนา ปลูกปอและมันสำปะหลัง และอัตราเพิ่มของประชากรต่ำที่สุดคือ -0.23 เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่นในจังหวัดบุรีรัมย์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2543) เมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ใน พ.ศ. 2543 ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อำเภอนางรองมี โรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวน 7 โรงเรียน สำหรับอำเภอใกล้เคียง 8 อำเภอ คือ อำเภอปะคำ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอชำนิ อำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอประโคนชัย อำเภอหนองกี่ และอำเภอละหานทราย มีโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์มีการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และเมื่อนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน ซึ่งเชื่อว่าเงินส่งกลับน่าจะมีส่วนสนับสนุนในการศึกษาของนักเรียน จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาในอำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้น ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบว่า อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ อย่างไร เพราะหากผลการศึกษาที่ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเงินส่งกลับของผู้ย้ายถิ่นมีผลต่อการศึกษาของเด็กอาจนำไปสู่แนวทางให้ผู้ย้ายถิ่น และผู้ที่อยู่ในแหล่งต้นทางนำเงินส่งกลับที่ได้ใช้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กนอกเหนือจากใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อตรวจสอบและค้นหาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ผลของเงินส่งกลับต่อการศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนให้มี การนำเงินส่งกลับไปใช้ในด้านการศึกษา ซึ่งเป็น การลงทุนในมนุษย์อีกวิธีหนึ่ง และเป็นการแสดงให้เห็นว่าการย้ายถิ่น ทำให้เกิดการสูญเสียประชากรวัยแรงงาน ในถิ่นที่อยู่เดิม แต่ยังส่งผลดีให้กับถิ่นที่อยู่เดิม คือ ผู้ย้ายถิ่นได้ส่งเงินกลับบ้าน และบุคคลที่อาศัยอยู่ในถิ่นต้นทางจะได้นำเงินจำนวนนี้มาลงทุนในด้านต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งการลงทุนในครั้งนี้อาจก่อให้เกิดอาชีพใหม่ขึ้นในครัวเรือนหรือในหมู่บ้านได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐาน และแนวทางในการศึกษาซึ่งพอสรุปแนวคิดและทฤษฎีสำคัญต่าง ๆ ได้ดังนี้

ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

สำหรับผู้ที่พัฒนาแนวคิดเรื่องทุนมนุษย์จนเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายมาจนกระทั่งทุกวันนี้คือ ชูลต์ (Schultz) และบทความเรื่อง การลงทุนในทุนมนุษย์ (Investment in Human Capital) ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1961 อธิบายได้ว่า การลงทุนในมนุษย์เป็นสิ่งที่แตกต่างจากการลงทุนอื่น สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ ค่าใช้จ่ายในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับมนุษย์ไม่ใช่การลงทุน แต่เป็นเหตุผลของความรับผิดชอบ มากกว่าการคาดหมายว่าจะได้เงินกลับคืน ดังนั้น การลงทุนจึงอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการลงทุนอื่น และเบกเกอร์ (Becker) ซึ่งได้เขียนหนังสือเรื่องทุนมนุษย์ (Human Capital) ใน ค.ศ. 1975 ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) อธิบายไว้ว่าในการตัดสินใจว่าจะลงทุนในการสร้างทุนมนุษย์จำนวนเท่าใดหรือประเภทใดนั้น บุคคลหรือผู้บริหารซึ่งเป็นหน่วยที่ทำการตัดสินใจ มีวัตถุประสงค์คือต้องการให้ผลตอบแทนสุทธิ (Net Benefit) จากการลงทุนมีมากที่สุด การลงทุนเพื่อสร้างทุนมนุษย์ก็เช่นเดียวกับการลงทุนอื่น ๆ คือ มีต้นทุน ซึ่งต้นทุนเหล่านี้ ได้แก่

1. ต้นทุนทางตรง (Direct Costs) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ผู้ลงทุนจะต้องจ่ายเป็นตัวเงิน เช่น ถ้าลงทุนเรียนหนังสือ ผู้ลงทุนจะต้องเสียค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ และค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน หรือถ้าเป็นการลงทุนด้านสุขภาพ ค่าใช้จ่ายที่เสียอาจมีค่าอาหารบำรุงสุขภาพ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการออกกำลังกาย

2. ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Costs) ได้แก่ ค่าเสียโอกาสในการทำงานในระหว่างที่ใช้เวลาไปกับการศึกษา โดยทั่วไปจะคำนวณจากค่าจ้างหรือรายได้ที่สูญเสียไปของเวลาที่ใช้ไปในการเรียน (Income Foregone)

ต้นทุดังกล่าวข้างต้นนี้ จะต้องนำมาเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ (Benefit) ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ผลประโยชน์ของการลงทุนในทุนมนุษย์นี้จำแนกได้เป็น

1. ผลประโยชน์ทางตรง (Direct Benefits) คือ ผลตอบแทนในรูปตัวเงิน เช่น ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ เช่น โบนัส ค่าล่วงเวลา ฯลฯ

2. ผลประโยชน์ทางอ้อม (Indirect Benefits) คือ ผลตอบแทนซึ่งไม่เป็นตัวเงิน เช่น ชื่อเสียง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือการประหยัดรายจ่ายที่ไม่ต้องหาหมอ หรือซื้อยา

การศึกษาซึ่งจัดได้ว่าเป็นการลงทุนในมนุษย์ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด เนื่องจากการศึกษาสามารถสร้างทักษะต่าง ๆ ให้แก่บุคคล รวมทั้งทำให้ผลิตภาพของคนสูงขึ้นในตลาดแรงงาน แต่การศึกษาจัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เงินทุนค่อนข้างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินผลของการลงทุนทางการศึกษาว่าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มพอกับต้นทุนที่ต้องใช้หรือไม่ ต้นทุนส่วนบุคคลที่ทำการลงทุนในการศึกษา แบ่งออกเป็นต้นทุน 2 ประเภทคือ ประเภทแรก ต้นทุนโดยตรง เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้นจากการที่ต้องทำการศึกษา รวมทั้งต้นทุนทางจิตใจ (Psychic Costs) ของการไม่ชอบเรียนด้วย นอกจากนี้มีต้นทุนทางอ้อมคือ ต้นทุนเสียโอกาส ซึ่งหมายถึงการสูญเสียรายได้ ซึ่งอาจจะได้รับจากการทำงานทันทีที่สำเร็จการศึกษา ถ้าหากไม่ต้องศึกษา ส่วนผลตอบแทนของการศึกษามีมากมาย ที่สำคัญที่สุดคือ การศึกษาทำให้รายได้ตลอดชีพ (Lifetime Earnings) ของบุคคลเพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าโดยเฉลี่ย จะมีรายได้สูงกว่าบุคคลที่มีการศึกษาน้อยกว่า (วัดโดยรายได้หลังการเสียภาษี) นอกจากนี้ การศึกษาที่สูงขึ้น ยังมีผลทำให้ผลตอบแทนอื่น ๆ จากการทำงาน และสภาพการทำงานของบุคคลดีขึ้นด้วย นอกเหนือจากผลตอบแทนในตลาดแรงงานแล้ว การศึกษายังส่งผลตอบแทนอื่น ๆ นอกตลาดแรงงานอีกด้วย (เทียนฉาย กิระนันท์ 2519 : 29-37)

สำหรับกระบวนการตัดสินใจเพื่อลงทุนทางการศึกษา เป็นกระบวนการพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนที่ต้องใช้ในปัจจุบันกับผลประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต การลงทุนจะเกิดขึ้น

ต่อเมื่อผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับมากพอหรือคุ้มพอกับการลงทุน ในทางเศรษฐศาสตร์อัตราที่ใช้เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการศึกษาว่าคุ้มพอหรือไม่นั้น มักเปรียบเทียบกับผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ดอกเบี้ยจากเงินฝากในท้องตลาด เงินปันผลจากการถือหุ้น หรือ พันธบัตรต่าง ๆ เป็นต้น ถ้าผลตอบแทนทางการศึกษาสูงกว่าผลตอบแทนในการลงทุนรูปแบบอื่น ๆ การลงทุนเพื่อศึกษานั้นคุ้มค่าและสมควรที่จะลงทุน(สุมาลี ปิตยานนท์ 2535 : 105-112)

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาครั้งนี้ คือ การลงทุนทางการศึกษา ต้องขึ้นอยู่กับต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน นั่นคือ ถ้าครัวเรือนใดค่านึงว่าจำนวนเงินที่ลงทุนไปนั้นจะก่อประโยชน์ให้แก่ครัวเรือนและเด็กจะเกิดการลงทุนขึ้น หากครัวเรือนค่านึงว่าถ้าหากลงทุนไปแล้วอาจไม่เกิดประโยชน์กับ ครัวเรือนและเด็กจะไม่เกิดการลงทุนขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของการส่งเงินกลับบ้าน (**Motive to Remit**) โดย ลูกัส และ สตาร์ค (Lucas and Stark 1985 : 903-905) โดยกล่าวถึงการส่งเงินกลับบ้านว่าเป็นการตอบสนองแรงจูงใจ 3 ประการคือ

1. การคำนึงถึงประโยชน์อย่างแท้จริง (Pure Altruism)

พิจารณาว่าผู้ย้ายถิ่นมีความสุขใจเมื่อได้ส่งเงินกลับบ้าน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้สึกที่อยากจะให้อย่างแท้จริงต่อบุคคลที่อาศัยอยู่ในถิ่นต้นทาง โดยผู้ย้ายถิ่นที่ส่งเงินกลับบ้านนั้นมักจะไม่มีหวังผลตอบแทน แม้ว่าจะต้องเสียผลประโยชน์บางประการ เนื่องจากต้องแบ่งเงินส่วนหนึ่งจากรายได้ส่งเงินกลับบ้านไปให้บุคคลที่อาศัยอยู่ในถิ่นต้นทาง

2. การคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองอย่างแท้จริง (Pure self – interest)

แรงจูงใจประเภทนี้เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการที่ผู้ย้ายถิ่นส่งเงินหรือสิ่งของกลับไปให้แก่บุคคลที่ไม่ได้ย้ายถิ่นในแหล่งต้นทาง โดยคาดหมายว่าตนเองหรือสมาชิกในครอบครัวใหม่ น่าจะได้รับประโยชน์หรือความช่วยเหลือจากบุคคลที่ได้ส่งเงินกลับไปให้ ซึ่งอาจหมายถึงพ่อแม่หรือญาติพี่น้องที่อยู่ในแหล่งต้นทาง โดยคำนึงถึงเหตุผล 3 ประการคือ การคำนึงถึงมรดกที่จะได้รับจากบุคคลที่ส่งเงินกลับไปให้ โดยเฉพาะพ่อแม่ การส่งเงินกลับจึงเปรียบเสมือนสิ่งบ่งบอกหรือให้

ตระหนักถึงสิทธิที่จะได้รับมรดกให้ดำรงอยู่ต่อไป นอกจากนั้นเมื่อจำนวนเงินส่งกลับมีมากขึ้น การได้รับมรดกของผู้ย้ายถิ่นก็จะมากขึ้นด้วย ประการถัดมาคือการส่งเงินกลับบ้านเพื่อไปลงทุนในทรัพย์สินในแหล่งต้นทาง หรือลงทุนในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต เช่น ซื่อที่ดิน ซื่อปุ๋ย อุปกรณ์หรือเครื่องมือการเกษตร เพราะหลังจากผู้ย้ายถิ่นย้ายกลับมาจะได้มีช่องทางในการประกอบอาชีพ เปรียบเสมือนหลักประกันในความปลอดภัยของผู้ย้ายถิ่น ทั้งนี้การส่งเงินกลับบ้านประเภทนี้ ผู้ย้ายถิ่นจะส่งเงินกลับบ้านไปให้แก่บุคคลในครอบครัว หรือญาติ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นผู้จัดการทรัพย์สินและผลประโยชน์แก่ผู้ย้ายถิ่นโดยตรง ประการสุดท้ายการส่งเงินกลับบ้านเกิดจากความตั้งใจที่จะกลับมายังแหล่งต้นทางของผู้ย้ายถิ่นกล่าวคือหากผู้ย้ายถิ่นมีความตั้งใจที่จะย้ายกลับไปแหล่งต้นทาง ก็จะมีการส่งเงินกลับเพื่อนำเอาเงินดังกล่าวไปสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น การนำเงินไปลงทุนในการสร้างบ้านเรือน ซ่อมแซมหรือซื่อที่ดินเพื่อทำสวน ทำไร่ เป็นต้น

3. การคำนึงถึงประโยชน์ของคนอื่นอย่างมีเงื่อนไข (Temporary Altruism) หรือการเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองอย่างเด่นชัด (Enlightened self – interest)

แรงจูงใจประเภทนี้กล่าวถึงการส่งเงินกลับบ้านเปรียบเสมือนการจัดการตามสัญญา หรือข้อผูกพันที่มีต่อกันในถิ่นที่จะได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ระหว่างผู้ย้ายถิ่นกับบุคคลในถิ่นต้นทาง เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อสนองตอบต่อการตอบแทนการลงทุนในตัวมนุษย์ (Reimbursement of Investment in Human Capital Formation) หรือการตอบแทนบุญคุณครัวเรือนที่ต้องสูญเสียไปในการลงทุนแก่ผู้ย้ายถิ่น เช่น ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของผู้ย้ายถิ่นขณะที่อยู่แหล่งต้นทาง นอกจากนั้นการส่งเงินกลับบ้านยังเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเฉลี่ยความเสี่ยงร่วมกันในครัวเรือน (Risk Sharing) หรืออำนาจต่อรองระหว่างผู้ย้ายถิ่นกับบุคคลในถิ่นต้นทาง (Bargaining Power)

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาครั้งนี้ คือ ในกรณีที่ผู้ย้ายถิ่นคำนึงถึงประโยชน์อย่างแท้จริง (Pure Altruism) การใช้เงินส่งกลับอาจจะถูกนำไปใช้จ่ายในการศึกษาต่อของบุตรหลาน เนื่องจากครัวเรือนที่ส่งบุคคลในครัวเรือนออกไปทำงานนอกครัวเรือนส่วนมากมีฐานะยากจน ดังนั้นการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้สามารถเลือกอาชีพได้หลากหลาย และทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่หากการส่งเงินกลับนั้นเป็นการเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองอย่างแท้จริง (Pure Self-interest) การใช้จ่ายเงินส่งกลับน่าจะถูกนำไปใช้ในการออม มากกว่าการลงทุนในด้านการศึกษา เพราะเมื่อถึงช่วงอายุที่ผู้ย้ายถิ่นไม่สามารถทำงานได้แล้ว ผู้ย้ายถิ่นต้องกลับมายังแหล่งต้นทาง ดังนั้นผู้ย้ายถิ่นต้องการสร้างหลักประกันให้กับตนเองด้วย

ส่วนถ้าการส่งเงินกลับเป็นการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนอื่นอย่างมีเงื่อนไข (Temporary Altruism) เงินส่งกลับอาจถูกนำไปใช้จ่ายอย่างไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับอำนาจในการต่อรองของผู้ย้ายถิ่นที่มีต่อบุคคลในถิ่นต้นทางซึ่งถ้าผู้ย้ายถิ่นมีอำนาจต่อรองสูง การใช้จ่ายเงินส่งกลับก็จะถูกนำไปใช้ในส่วนของออมมากกว่าการลงทุนเพื่อการศึกษา ในทางกลับกันถ้าผู้ย้ายถิ่นมีอำนาจในการต่อรองน้อย การใช้จ่ายเงินส่งกลับก็จะถูกนำไปใช้ในส่วนของบริโภคและการลงทุนด้านการศึกษา ซึ่งถ้าหากในกรณีที่ผู้ย้ายถิ่นเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองอย่างแท้จริง หรือคำนึงถึงประโยชน์ของคนอื่นอย่างมีเงื่อนไข โดยที่มีอำนาจในการต่อรองสูง การนำเงินส่งกลับมาใช้ในการออมก็มุ่งหวังว่าในอนาคตจะนำเงินส่งกลับนี้มาใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการประกอบอาชีพภายหลังกลับมาในถิ่นต้นทาง

ทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผล (Rational Choice Theory)

หลักการพื้นฐานของทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผลได้รับแนวคิดจากเศรษฐศาสตร์คลาสสิกสมัยใหม่และทฤษฎีนี้ขึ้นอยู่กับกรกระทำของปัจเจกบุคคล และการเลือกเชิงเหตุผลนี้จะผูกพันอยู่กับการคาดคะเน 2 ประการ ได้แก่ การคาดคะเนผลที่จะตามมาในอนาคต เนื่องมาจากการกระทำของเขาในขณะนี้ และการคาดคะเนเกี่ยวกับคุณค่าของผลที่จะได้รับในอนาคต เนื่องมาจากการกระทำของเขาในปัจจุบัน กล่าวคือบุคคลได้จินตนาการว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นผลมาจากการกระทำของเขาในขณะนี้ และการคาดคะเนเกี่ยวกับคุณค่าของผลที่จะได้รับในอนาคต (March 1986 : 144) ทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผลขึ้นอยู่กับกรกระทำของปัจเจกบุคคล โดยที่ปัจเจกบุคคลตัดสินใจทำประโยชน์สูงสุดที่คาดว่าจะได้รับจากการตัดสินใจเลือก (Munch 2002 : 166) การศึกษาของ ฮาร์แซนยี (Harsanyi) ใน ค.ศ. 1986 พบว่า สิ่งที่บุคคลเลือกจะอยู่บนพื้นฐานของ “ความพึงพอใจ” (Satisfaction) และ “โอกาส” (Opportunities) ซึ่งบุคคลอาจจะเลือกที่จะดำเนินการในเป้าหมายหนึ่งไว้แล้ว แต่เกิดเปลี่ยนใจไปกระทำอีกเป้าหมายหนึ่ง ทั้งๆที่ความพึงพอใจพื้นฐานยังคงเหมือนเดิม อธิบายได้ว่า บุคคลอาจจะเรียนรู้ถึงค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ของเป้าหมายทั้งสองนี้แตกต่างกันหรือข้อมูลเกี่ยวกับค่าเสียโอกาสที่มีอยู่ช่วยให้เขาตัดสินใจที่จะเลือกลงทุนด้านการศึกษา แต่เกิดเปลี่ยนใจไม่ลงทุน การกระทำเช่นนั้นอาจเป็นเพราะว่าค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินนั้นสูงขึ้น ฯลฯ การอธิบายสิ่งเหล่านี้เป็นการเทียบเคียงกับสมมติฐานเบื้องต้นในเวลาช่วงนั้น แต่ความพึงพอใจต่อการลงทุนด้านการศึกษาของเขายังเหมือนเดิม เพียงแต่สถานการณ์ (ค่าสูญเสยโอกาส) หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ทำให้เขาเปลี่ยนใจ ดังนั้นข้อสำคัญของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเชิงเหตุผลนี้คือ บุคคลได้เลือกสรรสิ่งที่ตนเองพึง

พอใจ และคงความพึงพอใจตลอดจนพฤติกรรมที่ตนเองเลือกไว้เมื่อนั้นความพึงพอใจเหล่านี้จึงจะได้รับการตอบแทนในแง่รรถประโยชน์สูงสุด(Utility-maximization)

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำ 2 ทฤษฎี และ 1 แนวคิด มาศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การที่เลือก ทฤษฎีทุนมนุษย์ เพราะว่า ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า การตัดสินใจที่จะลงทุนในด้านใด มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้ผลตอบแทนสุทธิมากที่สุด ซึ่งจะเห็นว่า คราวเรือนใดที่จะลงทุนทางการศึกษา ต้องการผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าการลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ ดังนั้นจึงใช้ทฤษฎีนี้ เพื่อ ประกอบการตัดสินใจ ในการลงทุนทางการศึกษาของบุตรให้กับคราวเรือนเมื่อต้องการลงทุน ทางด้านการศึกษา ต่อมาจึงขึ้นอยู่กับว่าผู้ย้ายถิ่นต้องการลงทุนทางการศึกษาหรือไม่ จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการส่งเงินกลับบ้าน มาศึกษา สุดท้ายสมาชิกในคราวเรือนจะเป็นผู้ ตัดสินว่าต้องการลงทุนหรือไม่ จึงได้นำทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผลมาศึกษาเป็นทฤษฎีสุดท้าย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้แบ่งเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. เอกสารหรือรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ด้านประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกใน คราวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ
2. เอกสารหรือรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยระดับบุคคล
3. เอกสารหรือรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมระดับคราวเรือน
4. เอกสารหรือรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ บริบททางสังคมระดับชุมชน

ด้านประสบการณ์การย้ายถิ่น

การย้ายถิ่น เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ประชากรเปลี่ยนแปลงไป นอกเหนือจากการ เกิด การตาย การเคลื่อนย้ายที่อยู่ทำให้ประชากรในพื้นที่หนึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งขนาด โครงสร้าง และการกระจายตัว (ปราโมทย์ ประสาทกุล 2543 : 233) จากการศึกษาของชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514 : 52) พบว่า ประวัติการย้ายถิ่นของบิดามีอิทธิพลต่อการศึกษาของบุตร แนวโน้มที่มีโอกาสได้เรียนต่อจากการศึกษาภาคบังคับ มีจำนวนมากขึ้นตามประสบการณ์ในการย้ายถิ่นของ บิดา เช่นเดียวกับ การศึกษาของภรรยา วารินทร์ (2538 : 130) พบว่า การย้ายถิ่นมีความสัมพันธ์กับ

การศึกษาต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การศึกษาของสุภวรรณ สุภอารีย์ (2544 : 63) พบว่า อัตราการเคลื่อนย้ายไม่มีความสัมพันธ์กับโอกาสทางการศึกษาของประชากรไทย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การย้ายถิ่น อาจมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อ จึงนำตัวแปรนี้เข้ามาศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษานี้อาจเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในอนาคต

จำนวนเงินส่งกลับ

จำนวนเงินที่ส่งกลับบ้านอาจจะเป็นสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคนิคในการผลิตที่จะส่งผลกระทบต่อรายได้ในอนาคตในแหล่งต้นทางอีกด้วย ถ้าหากเงินที่ส่งกลับบ้านนั้นมีการเก็บออมหรือสะสมไว้มากพอจนถึงระดับหนึ่ง ก็อาจจะนำเงินส่งกลับไปลงทุนเพื่อผลิต โดยการซื้อสิ่งของที่จำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ดังเช่น การนำไปซื้อปุ๋ย เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ทางการเกษตร หรืออาจจะนำไปซื้อที่ดิน ไร่ นา สำหรับการเกษตร(Lightfoot และคณะ 1981 : 15) ผลกระทบของจำนวนเงินส่งกลับทำให้เกิดการกระจายรายได้ของครัวเรือนในชนบท และการศึกษาของ สตาร์ค (Stark) และคณะ ที่ประเทศเม็กซิโก ใน ค.ศ. 1986 พบว่า ครัวเรือนเมื่อได้รับเงินส่งกลับสิ่งแรกที่จะทำคือการนำเงินไปลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ให้กับหมู่บ้าน และการย้ายถิ่นภายในประเทศ จำนวนเงินส่งกลับจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนทางการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ แวนเวย์(Vanwey)(2004 : 753) พบว่า ครัวเรือนที่มีผู้ย้ายถิ่นออก และได้รับเงินส่งกลับในอัตราที่สูง จะสนับสนุนในเรื่องการศึกษาของบุตร ซึ่งเป็นการลงทุนอีกวิธีการหนึ่ง ดังนั้น จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าจำนวนเงินส่งกลับอาจมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อ จึงนำตัวแปรนี้เข้ามาศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษานี้อาจเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในอนาคต

ปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย

เพศ

ผลการศึกษาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า เพศ เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียน จากการศึกษาของเลิศพร ภาระสกุล(2527 : 137-142) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบคุณค่าในด้านการศึกษาและคุณค่าในการเลือกอาชีพระหว่างประชากรชาวพุทธและคาทอลิก พบว่า บิดา มารดา นิยมให้บุตรชายได้รับการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษามากที่สุด สำหรับ

บุตรหญิงให้รับการศึกษาเพียงภาคบังคับมากที่สุด รองลงมาคือ การศึกษาฝึกหัดครู และมหาวิทยาลัยต่ำสุด ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของสุชาติ วิวัฒน์ชานนท์(2542) พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุรัตน์ ไชยชมภู (2535 : 110-111) พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนต่อ โดยที่เพศชาย และเพศหญิงมีการเรียนต่อพอ ๆ กัน ดังนั้น จากผลการศึกษางานวิจัย ดังกล่าวแสดงว่า เพศ จำเป็นจะต้องศึกษาให้แน่ชัด ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรด้านเพศมาทำการศึกษา เพราะคาดว่าอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน

ลำดับที่เกิด

ลำดับที่ของบุตรมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากบุตรลำดับที่หลัง ๆ มักจะมีโอกาสเรียนต่อมากกว่าบุตรคนแรก ๆ เพราะฐานะของพ่อแม่ มักจะดีขึ้นเมื่อมีอายุสูงขึ้น ทำให้บุตรลำดับหลัง ๆ มีโอกาสเรียนต่อมากกว่าบุตรคนแรก ๆ ซึ่งมักจะต้องออกมาช่วยพ่อแม่หารายได้ (อดิศร เจริญอยู่ 2543 : 51) เช่นเดียวกับการศึกษาของเกตุมณี มากมี (2536) พบว่า ลำดับที่เกิดเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเยาวชนในภาคเหนือ แต่การศึกษาของชโลธร แสงส่องฟ้า (2543 : 105) พบว่า ลำดับที่การเป็นบุตรมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ ดังนั้น จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ลำดับที่เกิดอาจมีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อ โดยมีงานวิจัยที่สอดคล้องและขัดแย้งกับแนวความคิด ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรลำดับที่เกิดเข้ามาศึกษา เพื่อพิสูจน์ว่า ลำดับที่เกิดจะมีผลต่อการศึกษารั้งนี้หรือไม่

บริบททางสังคมระดับครัวเรือน

ระดับการศึกษาของบิดา

การศึกษาของนวลศิริ พงศ์ถาวรรักษ์ (2529 : 96-97) พบว่า การศึกษาของบุตรมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของบิดา นั่นคือ ถ้าบิดามีการศึกษาสูง มีความโน้มเอียงที่จะคาดหวังและส่งเสียบุตรให้ได้รับการศึกษาสูงด้วย ส่วนการศึกษาของบังอร สดเอี่ยม (2529 : 20) พบว่า นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับประถมศึกษาต้องการศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา และอนุปริญญา หรือเทียบเท่าตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา

ต้องการศึกษาน้อยที่สุด แต่จากการศึกษาของทิพวรรณ ประภาพรรณศิริ (2531 : 1-2) ที่ศึกษาในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษาของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังทางการศึกษาของบุตร ดังนั้น จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว แสดงว่าระดับการศึกษาของบิดา อาจมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรนี้มาทำการศึกษาเพราะคาดว่าระดับการศึกษาของบิดาอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ระดับการศึกษาของมารดา

การศึกษาของอุดม ภูประดิษฐ์ (2521 : 161) ได้ศึกษาถึงโอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน ได้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ นั่นคือ นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้เข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่เท่าเทียมกัน แตกต่างจากการศึกษาของจงจิตต์ อ่ำสาริกา (2541 : 86) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้ตัดสินใจศึกษาต่อ ไม่ศึกษาต่อ และยังไม่ตัดสินใจ ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลำเนาการศึกษาของมารดาแตกต่างกัน พบว่า สัดส่วนการกระจายไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ระดับการศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อ ดังนั้น จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว แสดงว่าระดับการศึกษาของมารดา อาจมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรนี้มาทำการศึกษา เพราะคาดว่าระดับการศึกษาของมารดาอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

อาชีพหลักของบิดา

การศึกษาของ มาตี ลิมสกุล (2546 : 138) พบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์ต่อการศึกษาคือของนักเรียน โดยที่นักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพที่มีรายได้แน่นอนไม่คิดจะออกมาหางานทำเลย ในขณะที่นักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนคิดจะออกมาหางานทำมากกว่า เช่นเดียวกับการศึกษาของวันดี แก้วเก่า (2541 : 77) ได้สำรวจความสนใจในอาชีพ และการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดละโว้ พบว่า อาชีพบิดามีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของสุชาติ วิวัฒน์ชานนท์ (2542 : 47) พบว่า หมาดอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของบุตร ดังนั้น

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว แสดงว่าอาชีพหลักของบิดา อาจมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรนี้มาทำการศึกษาเพราะคาดว่าอาชีพหลักของบิดาอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

อาชีพหลักของมารดา

การศึกษาของเทียมจันท์ จาคุกัญญาประทีป (2523 :74) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ป. 6 ในเขตการศึกษา 7 ด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พบตัวแปรที่อธิบายถึงโอกาสที่นักเรียนได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อคือ อาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพธุรกิจ ราชการ และค้าขาย ได้เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษามากกว่า นักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม อีกทั้งนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อส่วนมากมีมารดาประกอบอาชีพมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ ซึ่งมารดาไม่ประกอบอาชีพ แตกต่างจากการศึกษาของภัทรธิดา วรินทร์ (2538 :106) พบว่า อาชีพหลักของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ เช่นเดียวกับการศึกษาของปทุมทิศา รามพุดชา (2547) พบว่า อาชีพหลักของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อ ดังนั้น จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าว แสดงว่าอาชีพหลักของมารดา อาจมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรนี้มาทำการศึกษาเพราะคาดว่าอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือยังมีจำนวนหลายคนบิดามารดาหรือผู้ปกครองย่อมต้องรับภาระหนักมากยิ่งขึ้นในเรื่องค่าใช้จ่ายที่ใช้เพื่อการศึกษา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภาวะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาจเป็นข้อจำกัดทำให้โอกาสของเด็กที่จะได้รับการศึกษาสูงขึ้นมีน้อยลง หรืออาจทำให้เด็กบางคนขาดโอกาสได้รับการศึกษาช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาต่ออีกเลย ทั้งนี้เนื่องจากความไม่พร้อมของผู้ปกครอง และผลการศึกษาของดำรง แสณสิงห์ (2534) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโอกาสในการศึกษาต่อ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า จำนวนประชากรที่กำลังเรียนหนังสือในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับการศึกษาที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์กับโอกาสใน

การศึกษาต่อ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ ชนาวุฒิ กัดคแพ (2543:124) พบว่าจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้ปกครองในการให้นักเรียนศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าว แสดงว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสืออาจมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรนี้มาทำการศึกษาเพราะคาดว่าอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน

การศึกษาของ สุวิมล กาญจนธโกมล (2524:75) ได้ศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การที่เด็กจะมีโอกาสเข้ารับการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับประชากรในวัยแรงงานของครอบครัวที่มีอัตราสูงทำให้ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานของเด็กในวัยเรียนมาหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว แต่การศึกษาของสมศักดิ์ อ่ำภา (2536 : 86) ที่พบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้แรงงานเด็กเชิงเศรษฐกิจของครัวเรือน นั้นแสดงว่า จำนวนแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของเด็กเช่นกัน ดังนั้น จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าว แสดงว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน อาจมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรนี้มาทำการศึกษา เพราะคาดว่าอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก

ที่ดินเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งของครัวเรือน ที่มีไว้เพื่อเป็นปัจจัยในการผลิตหรือประกอบอาชีพ ตลอดจนเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้น จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกจึงเป็นตัวบ่งชี้ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน จากการศึกษาของอุดม พรหมแก้วงาม (2529 :67) พบว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีที่ทำกินน้อยจะยอมรับนวัตกรรม (โอกาสในการศึกษา) มากกว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีที่ทำกินมาก ในขณะที่ผลการศึกษาของ ทศนีย์ พรหมไพจิตร (2540 : 165) พบว่า ขนาดที่ดินทำกินที่ถือครองไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของเยาวชน ดังนั้น จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว แสดงว่า ตัวแปรจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก อาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรนี้มาทำการศึกษา

บริบททางสังคมระดับชุมชน

ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน

ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน นับได้ว่าเป็นมีความสำคัญต่อการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ จากการศึกษารายชื่อของ ประภาศรี มานะ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 4 ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ภูมิฐานะและความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ เช่นเดียวกับการศึกษาของภัทรธิดา วารินทร์ (2538 :108) พบว่าความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของสุรียา บุญเฉลิม (2530: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สมุทรสาครแล้วไม่เรียนต่อ นั้น จากการศึกษารายชื่อพบว่า ปัจจัยด้านคมนาคมไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนต่อ ดังนั้น จากการศึกษารายชื่อวิจัยดังกล่าว แสดงว่า ตัวแปรความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน อาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรนี้มาทำการศึกษา

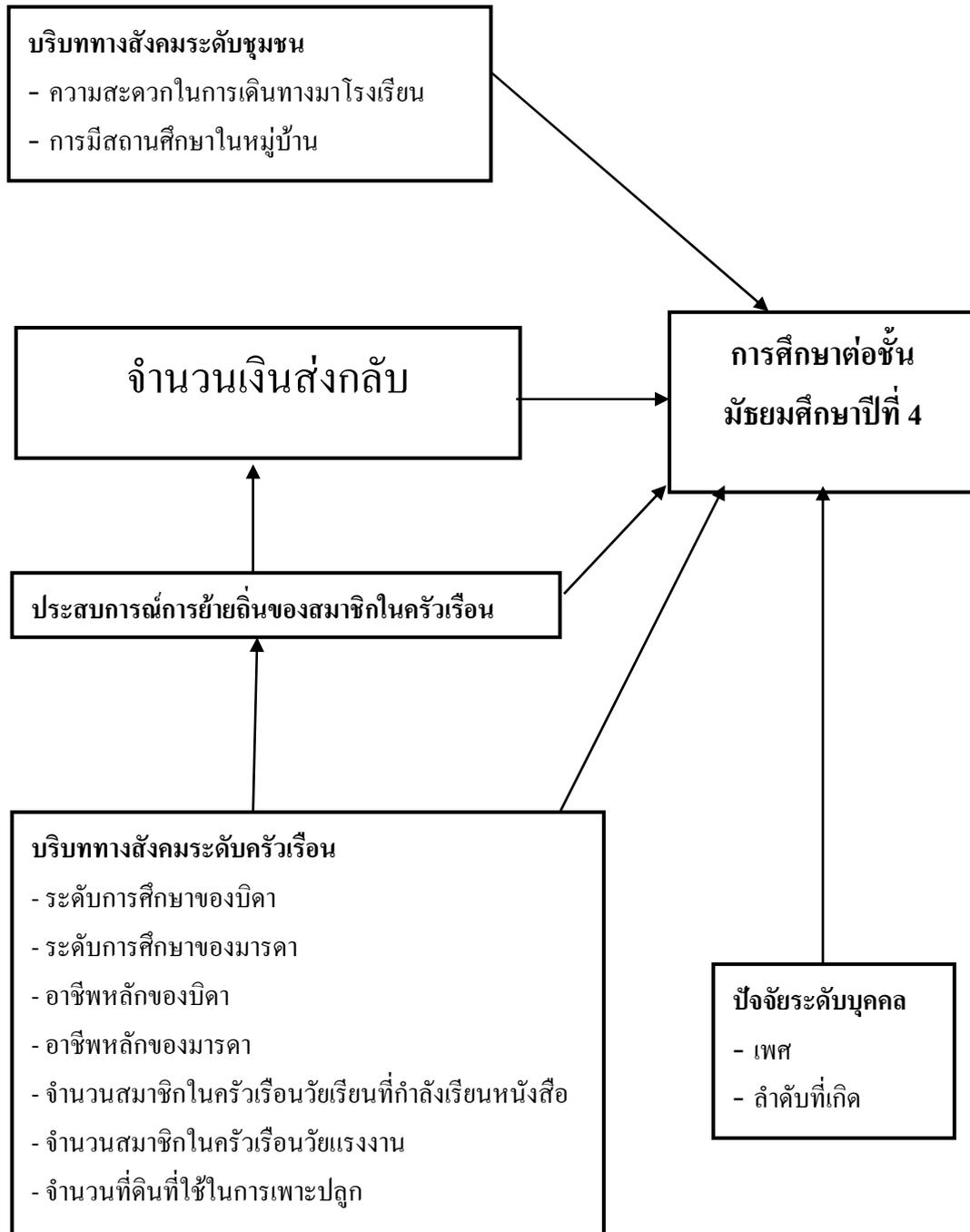
การมีสถานศึกษาในหมู่บ้าน

ผลการศึกษาของ เกตุมณี มากมี (2536) ที่พบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเพื่อการศึกษาของบุตร คือ หากโรงเรียนอยู่ห่างไกลผู้ปกครองจะตัดสินใจไม่ส่งบุตรหลานของตนเองเข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และถ้าหากโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน ผู้ปกครองจะตัดสินใจส่งเด็กเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจากการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2535 พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเรียนต่อ มีสาเหตุหลักอันหนึ่ง คือ โรงเรียนอยู่ไกลบ้าน และสาเหตุดังกล่าว ยังเป็นสาเหตุเดียวกับการที่เด็กลาออกกลางคันของโรงเรียนขยายโอกาส ฯ ทั้ง 2 หน่วยงานด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2538:8) ดังนั้น จากการศึกษารายชื่อวิจัยดังกล่าว แสดงว่า ตัวแปรการมีสถานศึกษาในหมู่บ้าน อาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรนี้มาทำการศึกษา

2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของเด็ก ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการประกอบกัน และเหตุผลนั้นแปรเปลี่ยนไปได้ตามแต่ละบุคคล หรืออีกนัยหนึ่ง การศึกษาต่อเป็นพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลจะปฏิบัติได้ตามเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม จิตใจ สิ่งแวดล้อม และความสามารถในการเรียนของเด็ก จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อพบว่า ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทำนายที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาจัดกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม คือ **กลุ่มแรก** ปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย เพศ และลำดับที่เกิด **กลุ่มที่สอง** บริบททางสังคมระดับครัวเรือนประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา จำนวนประชากรวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ จำนวนประชากรวัยแรงงาน และจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก **กลุ่มที่สาม** ด้านประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ **กลุ่มที่สี่** บริบททางสังคมระดับชุมชนประกอบด้วย ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน และการมีสถานศึกษาในหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แผนภาพ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัยอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4



2.3 สมมติฐานการวิจัย

จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง การที่บุคคลเข้าศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง ขณะที่สำรวจกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในระบบโรงเรียน ส่วนที่ไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง ขณะที่สำรวจไม่ได้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรืออยู่บ้านเฉย ๆ หรือกำลังทำงานอย่างเดียว

ผู้ย้ายถิ่น หมายถึง บุคคลที่ย้ายถิ่นออกจากหมู่บ้านในถิ่นต้นทางไปอยู่ในสถานที่อื่นอย่างน้อย 2 เดือน

จำนวนเงินส่งกลับ หมายถึง จำนวนเงินโดยผู้ย้ายถิ่นส่งไปให้ครัวเรือนในถิ่นเดิมของตน ในระยะเวลา 1 ปี

ลำดับที่เกิด หมายถึง ลำดับที่ของการเป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่างในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อายุ 6 – 24 ปีที่กำลังเรียนหนังสือในชั้นใดชั้นหนึ่งในระบบโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อายุ 15 - 64 ปี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณจากข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับหมู่บ้าน ในส่วนระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษานี้จะกล่าวถึง ประเด็นที่เกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัย ตัวแปรและการวัดที่ใช้ในการวิจัย และการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้ข้อมูล จากโครงการ “การประเมินผลโครงการการพัฒนาชนบทผสมผสาน” ซึ่งดำเนินการโดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. 2527 (การสำรวจรอบที่ 1) เพื่อดำเนินการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวชนบทในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการพัฒนาแบบผสมผสาน ทั้งการประกอบอาชีพเพื่อยกระดับรายได้ การวางแผนครอบครัวและสาธารณสุข เพื่อเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของประชากร โดยรวม และการสำรวจรอบที่ 2 (พ.ศ. 2537) ได้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ ศูนย์ประชากรแคโรไลนา มหาวิทยาลัยนอร์ทแคโรไลนา ณ ชาเปลฮิลล์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการสำรวจนี้เป็น การศึกษาทางด้านประชากรศาสตร์ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการย้ายถิ่นของประชากร ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โครงการนี้มีการเก็บข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ สำหรับการสำรวจรอบที่ 3 คือ ปีพ.ศ. 2543 การสำรวจทั้ง 3 รอบยังคงติดตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลจากการสำรวจรอบที่ 1 และมีกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่เพิ่มเข้ามาในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตชนบท

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กที่เกิดในปีพ.ศ. 2527 โดยติดตามเด็กกลุ่มนี้ เพื่อศึกษาว่า เด็กกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่อง มีบางกลุ่มตัวอย่างข้อมูลสูญหายไปขณะติดตาม ดังนั้น ก่อนที่จะกล่าวถึงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาว่า กลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายมีผลต่อการวิเคราะห์หรือไม่ หากมีผลจะก่อให้เกิดผลการศึกษาที่ชี้ไปมีการเลือกตัวอย่างแบบลำเอียงเกิดขึ้นได้(ตัวแปรและรายละเอียดของตัวแปร อยู่ในหัวข้อ 3.4)

การวิเคราะห์การเลือกตัวอย่างแบบลำเอียง (Sample Selection Bias Analysis)

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์การเลือกตัวอย่างแบบลำเอียง คือ กลุ่มตัวอย่างที่เกิด ในปี พ.ศ. 2527 ซึ่งพิจารณาการศึกษาต่อของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ในปี พ.ศ. 2537 พิจารณาว่า กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 627 ราย ซึ่งอายุ 10 – 11 ปี ในการวิเคราะห์การเลือกตัวอย่างแบบลำเอียง มี 6 ราย ไม่ได้พิจารณา เพราะวา เสียชีวิต ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ยังคงถูกพิจารณา 538 ราย ที่สามารถติดตามได้ในปีพ.ศ. 2537 และ 83 ตัวอย่าง ข้อมูลสูญหายขณะติดตาม (ตาราง 3.1) ในปีพ.ศ. 2543 พิจารณาว่า กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี 1,556 ตัวอย่าง ซึ่งอายุ 16 – 17 ปี ในการวิเคราะห์การเลือกตัวอย่างแบบลำเอียง ซึ่งมี 7 ตัวอย่าง ไม่ได้พิจารณา เพราะวา เสียชีวิต ดังนั้น มี 1,472 ตัวอย่าง ติดตามได้ในปีพ.ศ. 2543 และ 77 ตัวอย่าง ที่ข้อมูลสูญหายขณะติดตาม(ตาราง 3.2)

ตาราง 3.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พ.ศ. 2537 สำหรับการวิเคราะห์การศึกษาต่อชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในปี พ.ศ.2527*	สถานภาพในปี พ.ศ. 2537			รวม
	ยังมีชีวิตอยู่	เสียชีวิต	ไม่ทราบ	
81	84	1	15	100
82	46	1	9	56
83	63	0	8	71
84	57	0	7	64
85	36	0	10	46
86	53	2	6	61
87	35	0	8	43
88	61	0	7	68
89	32	1	7	40
90	40	0	5	45
91	31	1	1	33
รวม	538	6	83	627

หมายเหตุ ไม่ทราบ หมายถึง ในปี พ.ศ. 2537 ไม่สามารถระบุได้ว่ามีสถานภาพอย่างไร

* อายุของกลุ่มตัวอย่างในปีพ.ศ. 2527 ตัวอย่างเช่น 81 หมายถึง อายุ 1 เดือน หรือ 91 หมายถึง อายุ 11 เดือน

ตาราง 3.2 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พ.ศ. 2543 สำหรับการวิเคราะห์การศึกษาต่อชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในปี พ.ศ. 2537*	สถานภาพในปี พ.ศ. 2543			รวม
	ยังมีชีวิต	เสียชีวิต	ไม่ทราบ	
10	776	3	45	824
11	696	4	32	732
รวม	1,472	7	77	1,556

หมายเหตุ ไม่ทราบ หมายถึง ในปี พ.ศ. 2543 ไม่สามารถระบุได้ว่ามีสถานภาพอย่างไร

* อายุของกลุ่มตัวอย่างในปีพ.ศ. 2537 ตัวอย่างเช่น 10 หมายถึง อายุ 10 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหาย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายออกไปจากหมู่บ้านแล้ว จึงไม่สามารถติดตามได้ จากการทดสอบการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่บิดาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีโอกาสที่ข้อมูลจะสูญหายในปี พ.ศ. 2537 มากกว่าระดับการศึกษาอื่นของบิดา เนื่องจากในขณะที่มีการติดตาม กลุ่มตัวอย่างได้ย้ายออกจากหมู่บ้านไปแล้ว ในกรณีเดียวกัน จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก มีผลต่อโอกาสที่ข้อมูลจะสูญหายในปี พ.ศ. 2537 เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่ติดตามไม่ได้ อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกมาก ซึ่งอาจเป็นกลุ่มที่ย้ายไปศึกษาต่อที่อื่น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่สามารถติดตามได้ เนื่องจากยังคงอาศัยอยู่ในหมู่บ้านและในการศึกษารั้งนี้ พบว่า มีเพียง 2 ตัวแปร จากทั้งหมด 12 ตัวแปร ที่มีผลต่อโอกาสที่ข้อมูลจะสูญหายในปีพ.ศ. 2537 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่สามารถติดตามได้ และไม่สามารถติดตามได้น่าจะมีลักษณะไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาที่รวมเฉพาะข้อมูลของเด็กที่ติดตามได้ จึงไม่น่าจะแตกต่างจากผลการศึกษาที่รวมเฉพาะข้อมูลของเด็กที่ติดตามไม่ได้ (ตาราง 3.3)

ตาราง 3.3 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายไปขณะติดตาม ใน พ.ศ. 2537

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=579)	
	Coef.	S.E.
การได้รับเงินส่งกลับ		
มีผู้ย้ายถิ่นและได้รับเงินส่งกลับ	0.438	0.604
ไม่มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ	0.329	0.499
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
เพศ		
ชาย	-0.228	0.262
หญิง [#]		
ลำดับที่เกิด		
ลำดับที่เกิด	-0.090	0.094
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	0.709**	0.331
ระดับการศึกษาอื่น [#]		

[#] ตัวแปรอ้างอิง ** P < 0.05

ตาราง 3.3 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายไปขณะติดตาม ใน พ.ศ. 2537 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=579)	
	Coef.	S.E.
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.262	0.363
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกร	0.515	0.484
อาชีพอื่น [#]		
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกร	0.249	0.478
อาชีพอื่น [#]		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ	0.022	0.134
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	-0.006	0.094
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก	0.031**	0.010
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	-0.421	0.470
ไม่สะดวก [#]		
การมีสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาในหมู่บ้าน		
มี	-0.084	0.281
ไม่มี [#]		
Chi square	32.158**	
Df	13	

[#] กลุ่มอ้างอิง ** P < 0.05

ในกรณีเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายในปี พ.ศ. 2543 เนื่องจาก การย้ายถิ่นออกของกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้าน จากตาราง 3.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่สามารถติดตามได้ถึงร้อยละ 94.6 เนื่องจากยังคงอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และจากการทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่สามารถติดตามได้ และไม่สามารถ

ติดตามได้น่าจะมีลักษณะไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาที่รวมเฉพาะข้อมูลของเด็กที่ติดตามได้ จึงไม่แตกต่างจากผลการศึกษาที่รวมเฉพาะข้อมูลของเด็กที่ติดตามไม่ได้(ตาราง 3.4)

ตาราง 3.4 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายไปขณะติดตาม ใน พ.ศ. 2543

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,334)	
	Coef.	S.E.
จำนวนเงินส่งกลับ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	17.744	4868.208
1,001 – 3,000 บาท	-0.613	0.621
3,001 – 5,000 บาท	0.149	0.829
5,001 – 10,000 บาท	-0.497	0.731
10,001 – 20,000 บาท	17.572	6199.340
20,001 บาท หรือสูงกว่า	17.968	8155.180
ไม่มีผู้ย้ายถิ่น และไม่ได้รับเงินส่งกลับ	- 0.222	0.465
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
เพศ		
ชาย	0.033	0.270
หญิง [#]		
ลำดับที่เกิด	0.074	0.124
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.389	0.402
ระดับการศึกษาอื่น [#]		

[#] กลุ่มอ้างอิง

ตาราง 3.4 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ข้อมูลสูญหายไปขณะติดตาม ใน พ.ศ. 2543 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,334)	
	Coef.	S.E.
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	0.314	0.335
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกร	0.564	0.622
อาชีพหลักอื่น [#]		
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกร	0.087	0.649
อาชีพหลักอื่น [#]		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ	0.107	0.167
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	0.108	0.118
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก	0.004	0.009
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	-0.674	0.415
ไม่สะดวก [#]		
การมีสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาในหมู่บ้าน		
มี	18.017	12766.640
ไม่มี [#]		
Chi square	27.952*	
Df	18	

[#] กลุ่มอ้างอิง * P < 0.10

การศึกษาครั้งนี้จำนวนตัวอย่าง เมื่อปีพ.ศ. 2527 มี 538 ราย และปีพ.ศ. 2543 มี 1,472 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มขึ้น เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านก่อนวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2527 แต่ขณะที่มีการสำรวจรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 13 มีนาคม 2527 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 ไม่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเนื่องจากค่านิยมเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2527 กำหนดว่า ผู้ย้ายถิ่นคือ

บุคคลที่ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านระหว่าง 1 – 12 เดือน แต่บุคคลเหล่านี้คือ ผู้ย้ายออกมากกว่า 12 เดือน นั่นคือ เมื่อเด็กเกิด บิดาหรือมารดาของเด็กย้ายถิ่นออกจากหมู่บ้านจึงทำให้ไม่ได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างนี้ รวมถึงเด็กที่เกิดหลังวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 และเด็กที่ย้ายออกจากหมู่บ้านขณะที่มีการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ด้วย

3.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลการสำรวจการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการศึกษาทางด้านประชากรศาสตร์ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการย้ายถิ่นของประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้นข้อมูลที่นำมาศึกษาครั้งนี้ จึงมิได้เป็นข้อมูลที่จัดเตรียมไว้สำหรับศึกษาเรื่องอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉพาะ จึงทำให้มีข้อจำกัดในการวิจัย เนื่องจากขาดตัวแปรสำคัญบางตัวที่น่าจะนำมาทดสอบเพื่อช่วยให้เข้าใจและเกิดความชัดเจนในเรื่องที่ศึกษายิ่งขึ้น ดังเช่น คำถามเกี่ยวกับความสามารถทางการศึกษาของเด็ก

3.4 ตัวแปรและการวัดที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโอกาสในการศึกษาต่อแล้ว ผู้ศึกษาได้นำตัวแปรทั้งหมด 4 กลุ่มหลัก ประกอบด้วย

1. ปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย เพศ และลำดับที่เกิด
2. บริบททางสังคมระดับครัวเรือน ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน และจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก
3. ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือนและจำนวนเงินส่งกลับ
4. บริบททางสังคมของชุมชน ประกอบด้วย ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียนและการมีสถานศึกษาในหมู่บ้าน

ตาราง 3.5 ตัวแปร และระดับการวัด(ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง พ.ศ. 2527 และพ.ศ. 2537)

ตัวแปร	รายละเอียด	ระดับการวัด
ตัวแปรตาม (Dependent Variable) - การศึกษาต่อ*	การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ศึกษาต่อ (กลุ่มอ้างอิง : ไม่ได้ศึกษาต่อ)	ตัวแปรหุ่น
ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) - จำนวนเงินส่งกลับ**	จำนวนเงินส่งกลับ (ต่อปี) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท 1,001 – 3,000 บาท 3,001 – 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท 20,001 บาท หรือสูงกว่า ไม่มีผู้ยืมเงิน และไม่ได้รับเงินส่งกลับ (กลุ่มอ้างอิง : มีผู้ยืมเงิน และไม่ได้รับเงิน ส่งกลับ)	ตัวแปรกลุ่ม
ตัวแปรควบคุม (Control Variable) - ปัจจัยระดับบุคคล	เพศ ชาย (กลุ่มอ้างอิง : หญิง)	ตัวแปรหุ่น

*การวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตัวแปรตาม แบ่งเป็น ศึกษาต่อ และไม่ได้ศึกษาต่อ(กลุ่มอ้างอิง)

** การวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตัวแปรอิสระ คือ การได้รับเงินส่งกลับ แบ่งเป็น มีผู้ยืมเงินและได้รับเงินส่งกลับ, ไม่มีผู้ยืมเงินและไม่ได้รับเงินส่งกลับ และมีผู้ยืมเงิน และไม่ได้รับเงินส่งกลับ(กลุ่มอ้างอิง)

ตาราง 3.5 ตัวแปร และระดับการวัด (ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง พ.ศ. 2527 และพ.ศ. 2537) (ต่อ)

ตัวแปร	รายละเอียด	ระดับการวัด
ปัจจัยระดับบุคคล(ต่อ) - บริบททางสังคมระดับครัวเรือน	ลำดับที่เกิด 1,2,3,...,k	ตัวแปรต่อเนื่อง
	ระดับการศึกษาของบิดา* ประถมศึกษาปีที่ 4 (กลุ่มอ้างอิง : ระดับการศึกษาอื่น)	ตัวแปรหุน
	ระดับการศึกษาของมารดา* ประถมศึกษาปีที่ 4 (กลุ่มอ้างอิง : ระดับการศึกษาอื่น)	ตัวแปรหุน
	อาชีพหลักของบิดา** เกษตรกรกรรม (กลุ่มอ้างอิง : อาชีพหลักอื่น)	ตัวแปรหุน
	อาชีพหลักของมารดา** เกษตรกรกรรม (กลุ่มอ้างอิง : อาชีพหลักอื่น)	ตัวแปรหุน
	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลัง เรียนหนังสือ อายุ 6-24 ปี(ราย) 1,2,3,...,k	ตัวแปรต่อเนื่อง
	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน อายุ 15-64 ปี(ราย) 1,2,3,...,k	ตัวแปรต่อเนื่อง
	จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก (ไร่) 1,2,3,...,k	ตัวแปรต่อเนื่อง

*ระดับการศึกษาอื่น หมายถึง ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 หรือสูงกว่า
ประถมศึกษาปีที่ 4 การที่ต้องจัดกลุ่มแบบนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตชนบท

** อาชีพหลักอื่น หมายถึง นอกภาคเกษตรกรรม หรือว่างงาน การที่ต้องจัดกลุ่มแบบนี้เนื่องจาก
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตชนบท

ตาราง 3.5 ตัวแปร และระดับการวัด (ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง พ.ศ. 2527 และพ.ศ. 2537) (ต่อ)

ตัวแปร	รายละเอียด	ระดับการวัด
- บริบททางสังคมระดับหมู่บ้าน	ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน* สะดวก (กลุ่มอ้างอิง : ไม่สะดวก)	ตัวแปรหุ่น
	การมีสถานศึกษาในหมู่บ้าน มี (กลุ่มอ้างอิง : ไม่มี)	ตัวแปรหุ่น

* พิจารณาจากข้อความเกี่ยวกับการมีถนนจากหมู่บ้านไปถนนสายหลัก ผ่านหมู่บ้านอื่นและการมีรถประจำทางในหมู่บ้าน ถ้ามีทั้ง 2 ข้อ คือ มีความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน แต่ถ้ามีข้อใดข้อหนึ่ง คือ ไม่มีความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน

3.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for The Social Sciences for Windows 11.5) เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกและโปรแกรมSTATA เพื่อการวิเคราะห์ Adjusted Proportional Probabilities โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1. เสนอข้อมูลปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน ด้านประสบการณ์การย้ายถิ่น ของสมาชิกในครัวเรือน จำนวนเงินส่งกลับ บริบททางสังคมระดับหมู่บ้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ข้อมูลที่มีระดับการวัดแบบกลุ่ม นำเสนอโดยใช้ค่าร้อยละ สำหรับค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อศึกษาการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สำหรับค่าเฉลี่ย (Mean) ข้อมูลต้องมีมาตราวัดประเภทช่วง ค่าเฉลี่ยยังไม่เพียงพอที่จะชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการกระจายของข้อมูลได้ การกระจายของประชากรสองกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อาจจะมีรูปแบบการกระจายผันแปรแตกต่างกัน สถิติที่จะบอกให้ทราบถึงลักษณะของการกระจายของข้อมูลประเภทช่วงได้ คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการกระจายของคะแนน หรือผลการวัดของแต่ละหน่วยว่าห่างจากค่าเฉลี่ยมากน้อยเพียงใด เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

2. วิเคราะห์ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน ด้านประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน จำนวนเงินส่งกลับ บริบททางสังคมระดับชุมชนต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์(ตัวแปรตาม) พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว และพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจจากสมการที่เหมาะสม วิธีการนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. Binary Logistic จะใช้เมื่อตัวแปรตาม y เป็นตัวแปรที่มีค่าได้เพียง 2 ค่า (Dichotomous Variable) 2. Multinomial Logistic จะใช้เมื่อตัวแปร y เป็นตัวแปรที่มีค่ามากกว่า 2 ค่า สำหรับใน Logistic Regression เราจะทำการประมาณค่า Odds แปลงค่า Odds ให้เป็น Logit แล้วจึงประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรโดยใช้ Maximum Likelihood ค่าสัมประสิทธิ์เหล่านี้จะถูกนำไปใช้ในการคำนวณหาความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่สนใจ ด้วยการคำนวณหาผลต่างหรือการเปลี่ยนแปลงระหว่าง log odds ของตัวแปรตามเมื่อตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย วิธีการวิเคราะห์โดยใช้ Logistic Regression นี้ ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับตัวแปรตามและค่าความคลาดเคลื่อนที่ต้องมีการแจกแจงแบบปกติไม่มีข้อกำหนดของความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แต่อย่างไรก็ตามต้องมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็น Continuous กับค่า Logit นอกจากนี้ Logistic Regression สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกระดับการวัดอีกด้วยนับว่าเป็นจุดแข็งของเทคนิคทางสถิตินี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา 2548: 79 - 83) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ใช้ Binary Logistic Regression Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากตัวแปรตามมี 2 กลุ่ม คือ การศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

4.1 นำเสนอลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใน พ.ศ.2537 ทั้งทางด้านประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน จำนวนเงินส่งกลับ ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 นำเสนอการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน จำนวนเงินส่งกลับ ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน โดยการเสนอตารางไขว้(Crosstabulation)

4.3 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.4 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา แบบจำลองที่ 1 จำนวนเงินส่งกลับมีผลโดยตรงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และแบบจำลองที่ 2 จำนวนเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อมีตัวแปรควบคุมคือประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน

4.5 อภิปรายผลการวิจัย ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก เพื่อศึกษาจำนวนเงินส่งกลับมีผลโดยตรงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจำนวนเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อมีตัวแปรควบคุมคือประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน

รายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วน มีดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใน พ.ศ. 2537

4.1.1 ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน

การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,472 ราย โดยแบ่งครัวเรือนที่มีผู้ย้ายถิ่นร้อยละ 45.6 หรือจำนวน 671 ราย ซึ่งน้อยกว่าครัวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่นอยู่ร้อยละ 8.8 หรือจำนวน 130 ราย(ตาราง 4.1)

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน

ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
การมีผู้ย้ายถิ่น		
มี	671	45.6
ไม่มี	801	54.4
รวม	1,472	100.0

4.1.2 จำนวนเงินส่งกลับ

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 7.3 หรือจำนวน 107 ราย ได้รับเงินส่งกลับ 3,001 – 5,000 บาท ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้รับเงินส่งกลับในช่วงนี้มาก รองลงมาคือ 1,001 – 3,000 บาท และ 5,001-10,000 บาท ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.5 ไม่ได้ได้รับเงินส่งกลับจากผู้ย้ายถิ่น(ตาราง 4.2)

4.1.3 ปัจจัยระดับบุคคล

การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,472 ราย ประกอบด้วยเพศชาย 774 ราย เพศหญิง 698 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.6 และ 47.4 ตามลำดับ โดยที่เพศชายสูงกว่าเพศหญิงร้อยละ 5.2 หรือจำนวน 76 ราย ด้านลำดับที่เกิด พบว่า ลำดับที่เกิดเฉลี่ย 2.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนที่ 2 แต่มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบลำดับที่เกิดอยู่ร้อยละ 4.6 ส่วนลำดับที่เกิดต่ำสุดคือ 1 และลำดับที่เกิดสูงสุดคือ 12 (ตาราง 4.3)

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ

จำนวนเงินส่งกลับ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนเงินส่งกลับ (ต่อปี)		
ไม่ได้รับเงินส่งกลับ	243	16.5
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	75	5.1
1,001 – 3,000 บาท	89	6.0
3,001 – 5,000 บาท	107	7.3
5,001 – 10,000 บาท	80	5.4
10,001 – 20,000 บาท	51	3.5
20,001 บาท หรือสูงกว่า	26	1.8
ไม่เข้าข่าย (ไม่มีผู้ย้ายถิ่น)	801	54.4
รวม	1,472	100.0

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล

ปัจจัยระดับบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	774	52.6
หญิง	698	47.4
รวม	1,472	100.0
ลำดับที่เกิด		
1 - 2	910	61.8
3 - 4	327	22.2
มากกว่า 4	167	11.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	68	4.6
รวม	1,472	100.0
ลำดับที่เกิดเฉลี่ย	2.49	
ลำดับที่เกิดต่ำสุด	1	
ลำดับที่เกิดสูงสุด	12	

4.1.4 บริบททางสังคมระดับครัวเรือน

สำหรับระดับการศึกษาของบิดา และระดับการศึกษาของมารดา พบว่า บิดา ร้อยละ 74.5 และมารดา ร้อยละ 77.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และไม่ถึงร้อยละ 20 ที่บิดาและมารดาไม่ได้เรียนหนังสือ หรือต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 หรือสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านอาชีพหลักของบิดาและอาชีพหลักของมารดา พบว่า บิดา ร้อยละ 72.5 และมารดา ร้อยละ 78.1 ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ทั้งบิดาและมารดาประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมหรือว่างงาน เพียงร้อยละ 16.0 และ 15.6 ตามลำดับ และหากพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังเรียนหนังสือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน และจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังเรียนหนังสือโดยเฉลี่ย 1.95 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงานโดยเฉลี่ย 3.68 และจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกโดยเฉลี่ย 17.38 ไร่ โดยที่ร้อยละ 16.1 ไม่มีที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก(ตาราง 4.4)

4.1.5 บริบททางสังคมระดับชุมชน

ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียนและการมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน โดยพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 78.8 มีความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน แต่การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน พบว่า โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 99.3 แล้วไม่มีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน(ตาราง 4.5)

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบริบททางสังคมระดับครัวเรือน

บริบททางสังคมระดับครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	1,097	74.5
ระดับการศึกษาอื่น	211	14.4
ไม่ทราบ / ไม่ตอบ	164	11.1
รวม	1,472	100.0
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	1,133	77.0
ระดับการศึกษาอื่น	251	17.0
ไม่ทราบ / ไม่ตอบ	88	6.0
รวม	1,472	100.0
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกร	1,067	72.5
อาชีพอื่น	235	16.0
ไม่ทราบ / ไม่ตอบ	170	11.5
รวม	1,472	100.0
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกร	1,149	78.1
อาชีพอื่น	230	15.6
ไม่ทราบ / ไม่ตอบ	93	6.3
รวม	1,472	100.0

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบริบททางสังคมระดับครัวเรือน (ต่อ)

บริบททางสังคมระดับครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ		
0 - 2	1,120	76.1
มากกว่า 2	352	23.9
รวม	1,472	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือเฉลี่ย	1.95	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือสูงสุด	7	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือต่ำสุด	0	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.91	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน		
0 - 2	647	44.0
3 - 5	534	36.3
6 - 8	229	15.6
มากกว่า 8	62	4.2
รวม	1,472	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงานเฉลี่ย	3.68	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงานสูงสุด	13	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงานต่ำสุด	0	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.15	

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบริบททางสังคมระดับชุมชน

บริบททางสังคมระดับชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	1,160	78.8
ไม่สะดวก	312	21.2
รวม	1,472	100.0
การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน		
มี	10	0.7
ไม่มี	1,462	99.3
รวม	1,472	100.0

4.2 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับ 20,001 บาท หรือสูงกว่าได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับในกลุ่มอื่น คือ ร้อยละ 38.5 และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับ 10,001 – 20,000 บาท ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับในกลุ่มอื่น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่นในครัวเรือน พบว่า ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 32.3 (ตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ

จำนวนเงิน ส่งกลับ (ต่อปี)	ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน					
	มีผู้ย้ายถิ่น			ไม่มีผู้ย้ายถิ่น		
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม
กลุ่มที่ 1	22.6	77.4	100.0	32.3	67.7	100.0
			(243)			(801)
กลุ่มที่ 2	20.0	80.0	100.0	-	-	-
			(75)			
กลุ่มที่ 3	25.8	74.2	100.0	-	-	-
			(89)			
กลุ่มที่ 4	21.5	78.5	100.0	-	-	-
			(107)			
กลุ่มที่ 5	22.5	77.5	100.0	-	-	-
			(80)			
กลุ่มที่ 6	15.7	84.3	100.0	-	-	-
			(51)			
กลุ่มที่ 7	38.5	61.5	100.0	-	-	-
			(26)			

หมายเหตุ กลุ่มที่ 1 คือ ไม่ได้รับเงินส่งกลับ, กลุ่มที่ 2 คือ ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท,
กลุ่มที่ 3 คือ 1,001 – 3,000 บาท, กลุ่มที่ 4 คือ 3,001 – 5,000 บาท,
กลุ่มที่ 5 คือ 5,001 – 10,000 บาท, กลุ่มที่ 6 คือ 10,001 – 20,000 บาท,
กลุ่มที่ 7 คือ 20,001 บาท หรือสูงกว่า

4.2.2 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล

เพศหญิง ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาลำดับที่เกิด
พบว่า ลำดับที่เกิดสูงขึ้นกลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลดลง (ตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ปัจจัยระดับบุคคล

ปัจจัยระดับบุคคล	การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		รวม
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	
เพศ			
ชาย	24.7	75.3	100.0(774)
หญิง	31.5	68.5	100.0(698)
ลำดับที่เกิด*			
1-2	30.8	69.2	100.0(910)
3-4	27.2	72.8	100.0(327)
มากกว่า 4	19.2	80.8	100.0(167)

* ไม่รวมกลุ่มตัวอย่างที่ “ไม่ทราบ” หรือ “ไม่ตอบ”

4.2.3 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามบริบททางสังคมระดับครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่บิดาสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำกว่าระดับการศึกษาอื่นของบิดา ในขณะที่ระดับการศึกษาของมารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มารดาสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าระดับการศึกษาอื่นของมารดา เมื่อพิจารณาอาชีพหลักของบิดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำกว่าอาชีพหลักอื่นของบิดา และกลุ่มตัวอย่างที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมได้รับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มารดาประกอบอาชีพอื่น คือร้อยละ 28.7 ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือมากกว่า 2 ราย ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ 0 – 2 ราย และถ้าครัวเรือนใดมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงานน้อยการ ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้น สำหรับจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก พบว่า จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก 27 – 50 ไร่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าจำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกในกลุ่มอื่น (ตาราง 4.8)

ตาราง 4.8 การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง 4 จำแนกตาม
บริบททางสังคมระดับครัวเรือน

บริบททางสังคมระดับครัวเรือน	การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		รวม
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	
ระดับการศึกษาของบิดา*			
ประถมศึกษาปีที่ 4	28.1	71.9	100.0(1,097)
ระดับการศึกษาอื่น	33.2	66.8	100.0(211)
ระดับการศึกษาของมารดา*			
ประถมศึกษาปีที่ 4	29.7	70.3	100.0(1,133)
ระดับการศึกษาอื่น	24.3	75.7	100.0(251)
อาชีพหลักของบิดา*			
เกษตรกรกรรม	28.5	71.5	100.0(1,067)
อาชีพอื่น	31.1	68.9	100.0(235)
อาชีพหลักของมารดา*			
เกษตรกรกรรม	28.7	71.3	100.0(1,149)
อาชีพอื่น	28.7	71.3	100.0(230)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียน			
ที่กำลังเรียนหนังสือ			
0-2	27.2	72.8	100.0(1,120)
มากกว่า 2	30.1	69.9	100.0(352)

* ไม่รวมกลุ่มตัวอย่างที่ “ไม่ทราบ” หรือ “ไม่ตอบ”

ตาราง 4.8 การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบริบททางสังคมระดับครัวเรือน (ต่อ)

บริบททางสังคมระดับครัวเรือน	การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		รวม
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน			
0-2	32.1	67.9	100.0(647)
3-5	25.7	74.3	100.0(534)
6-8	22.3	77.7	100.0(229)
มากกว่า 8	24.2	75.8	100.0(62)
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก			
ไม่มี	29.1	70.9	100.0(237)
1-26	24.9	75.1	100.0(914)
27-50	36.6	63.4	100.0(279)
มากกว่า 50	28.6	71.4	100.0(42)

4.2.4 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามบริบททางสังคมระดับชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียนได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน คือ ร้อยละ 27.9 สำหรับการมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน (ตาราง 4.9)

ตาราง 4.9 การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
บริบททางสังคมระดับหมู่บ้าน

บริบททางสังคมระดับหมู่บ้าน	การศึกษาต่อ		รวม
	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน			
สะดวก	27.9	72.1	100.0(1,160)
ไม่สะดวก	27.9	72.1	100.0(312)
การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมปลายในหมู่บ้าน			
มี	40.0	60.0	100.0(10)
ไม่มี	27.8	72.2	100.0(1,472)

4.3 การวิเคราะห์การศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษารั้งนี้เป็นการทำนายการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในปี พ.ศ. 2537 กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ และในปี พ.ศ. 2543 ก่อนที่จะกล่าวถึงการได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างต้องพิจารณา การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน เพราะ ในขณะนั้นการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ ดังนั้น จึงต้องมีบริบทอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งบริบทดังกล่าวอาจจะ ส่งผลต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาต่อชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 405 ราย หรือร้อยละ 75.3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเพียงร้อยละ 24.7 หรือ 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา(ตาราง 4.10) และจากการวิเคราะห์ความโล จิสติก พบว่า Model Chi – square จากตาราง 4.12 พบว่า ไม่มีค่าของนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่า เมื่อ ทุกสิ่งทุกอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็ประสบการณ์การย้ายถิ่น การได้รับเงินส่งกลับ เพศ ลำดับที่เกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา จำนวน สมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน จำนวนที่ดินที่ ใช้ในการเพาะปลูก ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน และการมีสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ในหมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสที่ได้ศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างทั่วถึง ซึ่ง

เป็นไปตามการศึกษาในภาคบังคับ ที่กำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในขณะนั้น ที่รัฐจัดให้โดยทุกคนต้องได้ศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของการได้รับเงินส่งกลับต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การได้รับเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตาราง 4.12)

สำหรับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 970 ราย หรือร้อยละ 65.9 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 502 ราย หรือร้อยละ 34.1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้รับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ตาราง 4.11) เป็นผลมาจาก ปัจจัยการผลิตของครัวเรือน ได้แก่ จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก และการเข้าถึงบริการการศึกษา ได้แก่ การมีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในหมู่บ้าน และระดับการศึกษาของมารดา มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงจำนวนเงินส่งกลับที่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า จำนวนเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาทไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาท มีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่นเดียวกับครัวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่น จะมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ตาราง 4.13)

ตาราง 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาต่อ	405	75.3
ไม่ได้ศึกษาต่อ	133	24.7
รวม	538	100.0

ตาราง 4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาต่อ	970	65.9
ไม่ได้ศึกษาต่อ	502	34.1
รวม	1,472	100.0

ตาราง 4.12 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา
การศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=504)	
	Coef.	S.E.
การได้รับเงินส่งกลับ		
มีผู้ย้ายถิ่นและได้รับเงินส่งกลับ	0.248	0.531
ไม่มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ	-0.287	0.407
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
เพศ		
ชาย	-0.146	0.212
หญิง		
ลำดับที่เกิด		
ลำดับที่เกิด	-0.066	0.071
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.077	0.338
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.114	0.321
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกรกรรม	-0.695	0.489
อาชีพหลักอื่น [#]		
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกรกรรม	0.495	0.425
อาชีพหลักอื่น [#]		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ	-0.046	0.425
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	-0.144**	0.067
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก	0.003	0.005

[#] กลุ่มอ้างอิง ** P < 0.05

**ตาราง 4.12 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา
การศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)**

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=504)	
	Coef.	S.E.
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	-0.213	0.350
ไม่สะดวก [#]		
การมีสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาในหมู่บ้าน		
มี	-0.181	0.229
ไม่มี		
Chi square	14.345	
Df	13	

[#] กลุ่มอ้างอิง

**ตาราง 4.13 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา
การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง**

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,275)	
	Coef.	S.E.
จำนวนเงินส่งกลับ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	-0.620*	0.310
1,001 – 3,000 บาท	-0.285	0.294
3,001 – 5,000 บาท	-0.176	0.286
5,001 – 10,000 บาท	0.015	0.328
10,001 – 20,000 บาท	-0.319	0.360
20,001 บาท หรือสูงกว่า	0.695	0.538
ไม่มีผู้ย้ายถิ่น และไม่ได้รับเงินส่งกลับ	0.211	0.197
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		

[#] กลุ่มอ้างอิง * P < 0.10

ตาราง 4.13 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา
การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,275)	
	Coef.	S.E.
เพศ		
ชาย	-0.510***	0.126
หญิง [#]		
ลำดับที่เกิด		
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.642**	0.192
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	0.646***	0.166
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกร	-0.084	0.327
อาชีพหลักอื่น [#]		
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกร	0.272	0.344
อาชีพหลักอื่น [#]		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ	0.104	0.072
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	-0.022	0.046
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก	0.010**	0.004

[#] กลุ่มอ้างอิง * P < 0.10 ** P < 0.05 *** P < 0.001

ตาราง 4.13 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา
การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,275)	
	Coef.	S.E.
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	0.128	0.155
ไม่สะดวก [#]		
การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในหมู่บ้าน		
มี	1.318***	0.254
ไม่มี [#]		
Chi square	111.135***	
Df	18	

[#] กลุ่มอ้างอิง ** P < 0.05 *** P < 0.001

4.4 อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี 2 แบบจำลอง ที่ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ซึ่งทั้ง 2 แบบจำลอง มีการทดสอบแตกต่างกัน

แบบจำลองที่ 1 เป็นการพิสูจน์ว่าอิทธิพลของเงินส่งกลับมีผลโดยตรงจริงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แบบจำลองที่ 2 เป็นการพิสูจน์ว่าอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อมีตัวแปรควบคุม คือ ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

แบบจำลองที่ 1 ใช้ตัวแปรเฉพาะจำนวนเงินส่งกลับ พบว่า จำนวนส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาท จะมีผลให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้น อาจเป็นเพราะเงินส่งกลับได้ถูกนำไปใช้ในด้านอื่นเพียงพอแล้ว จึงสามารถแบ่งเงินส่วนหนึ่งเพื่อใช้เป็นทุนการศึกษาได้และทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องออกไปหางานทำ ในทางตรงกันข้ามครัวเรือนใดได้รับเงินส่งกลับน้อย นั่นคือ ต่ำกว่า 20,000 บาท จะทำให้โอกาสได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลดลงอาจเป็นเพราะเงินส่งกลับอาจจะนำไปลงทุนด้านอื่น เช่น นำไปใช้หนี้ เป็นต้น จนอาจไม่มีเงินเหลือสำหรับใช้เป็นทุนการศึกษา และส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างต้องออกมาหางานทำ (ตาราง 4.14)

แบบจำลองที่ 2 เพิ่มตัวแปรด้านประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน เพศ ลำดับที่เกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน และการมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า อิทธิพลของเงินส่งกลับมีผลต่อการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า ให้ผลในลักษณะเดียวกับในแบบจำลองที่ 1 นั่นคือ จำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาทมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจำนวนเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาทไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ตาราง 4.15) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นว่า จำนวนเงินส่งกลับมีผลต่อการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จริง จึงใช้ Adjusted Proportional Probabilities ร่วมตรวจสอบด้วย พบว่าจำนวนเงินส่งกลับที่เพิ่มขึ้นมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และครัวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่น โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือร้อยละ 31.99 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับครัวเรือนที่ได้รับเงินส่งกลับ 20,001 บาทหรือสูงกว่า (ร้อยละ 32.46) (กราฟ 4.1) กรณีนี้ชี้ให้เห็นว่าเป็นผลสะท้อนจากการได้รับเงินส่งกลับ และยังเป็นการเน้นย้ำว่า จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้นเมื่อเพิ่มตัวแปรควบคุมเข้ามาในสมการยังเป็นการเพิ่มพลังในการทำนายให้กับสมการ

และเมื่อพิจารณาสมมติฐานคือ จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะเห็นว่า ผลการวิเคราะห์ไม่สามารถอธิบายถึงจำนวนเงินส่งกลับต่อการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างครบถ้วน เนื่องจาก จำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาทมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อาจเป็นเพราะว่า ผู้ย้ายถิ่นและครัวเรือนค้ำึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการลงทุน

ทางการศึกษาให้กับเด็ก จึงเกิดการลงทุนขึ้น แต่จำนวนเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาทไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อาจเป็นเพราะว่า เงินส่งกลับจำนวนนี้เมื่อเฉลี่ยเป็นรายเดือนต่ำกว่า 1,667 บาท ซึ่งถือว่าน้อยมาก จึงส่งผลให้เด็กไม่โอกาสได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

ตาราง 4.14 การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับมีผลโดยตรงจริงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1 (N=540)	
	Coef.	S.E.
จำนวนเงินส่งกลับ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	-0.354	0.350
1,001 – 3,000 บาท	-0.012	0.312
3,001 – 5,000 บาท	-0.293	0.317
5,001 – 10,000 บาท	-0.231	0.353
10,001 – 20,000 บาท	-0.942*	0.504
20,001 บาท หรือสูงกว่า	0.404	0.467
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
Chi square	6.746**	
Df	6	

[#] กลุ่มอ้างอิง * P < 0.10 ** P < 0.05

ตาราง 4.15 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 2 (N=1,275)	
	Coef.	S.E.
จำนวนเงินส่งกลับ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	-0.359	0.360
1,001 – 3,000 บาท	-0.013	0.325
3,001 – 5,000 บาท	-0.162	0.330
5,001 – 10,000 บาท	-0.168	0.368
10,001 – 20,000 บาท	-0.709	0.513
20,001 บาท หรือสูงกว่า	0.297	0.476
ไม่มีผู้ย้ายถิ่น และไม่ได้รับเงินส่งกลับ	0.325	0.206
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
เพศ		
ชาย	-0.333	0.126
หญิง [#]		
ลำดับที่เกิด	-0.106	0.049
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.305	0.179
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	0.449	0.183
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกรกรรม	-0.423	0.314
อาชีพหลักอื่น [#]		

[#] กลุ่มอ้างอิง

ตาราง 4.15 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

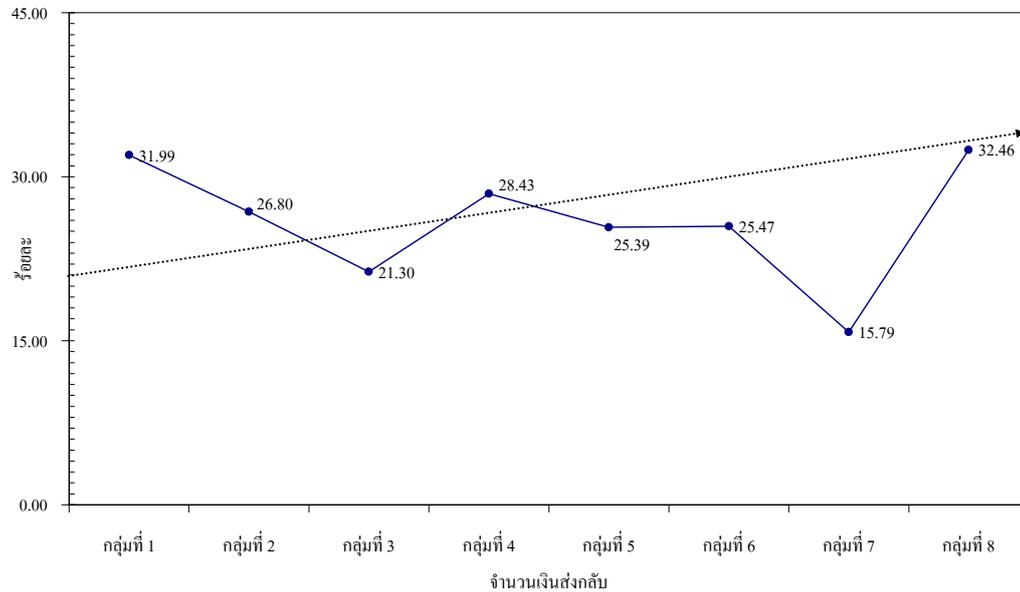
ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,275)	
	Coef.	S.E.
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกรรม	0.211	0.337
อาชีพหลักอื่น [#]		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ	0.074	0.072
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	0.019	0.049
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก	0.009**	0.004
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	0.017	0.155
ไม่สะดวก [#]		
การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน		
มี	0.640	0.693
ไม่มี [#]		
Chi square	51.239***	
Df	18	

[#] กลุ่มอ้างอิง

** P < 0.05

*** P < 0.001

กราฟ 4.1 แสดงร้อยละของโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ



หมายเหตุ กลุ่มที่ 1 คือ ไม่มีผู้ข้ายเงิน, กลุ่มที่ 2 คือ มีผู้ข้ายเงินและไม่ได้รับเงินส่งกลับ,

กลุ่มที่ 3 คือ ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท, กลุ่มที่ 4 คือ 1,001 – 3,000 บาท,

กลุ่มที่ 5 คือ 3,001 – 5,000 บาท, กลุ่มที่ 6 คือ 5,001 – 10,000 บาท,

กลุ่มที่ 7 คือ 10,001 – 20,000 บาท, กลุ่มที่ 8 คือ 20,001 บาท หรือสูงกว่า

4.5 อภิปรายผลการวิจัย

สืบเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ต้องการพิสูจน์ว่า การย้ายถิ่นมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในถิ่นต้นทางจริงหรือไม่ จึงได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลจากการตรวจสอบพบว่า จำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาท มีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แต่ถ้าจำนวนเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาท จะไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อ จะส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับชั้นดังกล่าว ลดลง ทำให้เด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าร่วมทำงานเชิงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เนื่องจากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ เด็กจึงต้องเข้าร่วมทำงานเชิงเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครัวเรือน ดังนั้น โอกาสที่พ่อแม่จะลงทุนเพื่อการศึกษาของเด็กแทบจะเป็นไปไม่ได้ และจากการศึกษาของสุภวรรณ สุภอารีย์ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของประชากรไทย (2544 : 61) พบว่า ประชากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการใช้จ่ายด้านการศึกษาในสัดส่วนที่น้อยกว่าประชากรในภูมิภาคอื่น คือ 1.32 ของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทำให้อุปสรรคทางการศึกษาลดลง และเมื่อใช้ Adjusted Proportional Probabilities ร่วมในการตรวจสอบ พบว่า จำนวนเงินส่งกลับที่เพิ่มขึ้น มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้น ซึ่งเพิ่มขึ้นในทิศทางบวก เช่นเดียวกับผลการศึกษาเท่าที่ผ่านมา พบว่า เงินที่ส่งกลับบ้านนั้นมักถูกนำไปใช้เพื่อลงทุนในแหล่งปลายทางไม่มากนัก แต่มักจะมีผลโดยตรงต่อครอบครัวในแหล่งต้นทางที่ได้รับเงินส่งกลับนั้น ทำให้มีรายได้ สวัสดิการ และมาตรฐานในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้น (Knowles and Anker 1981:213) แต่สิ่งที่น่าสนใจ คือ จำนวนเงินส่งกลับ 10,001 – 20,000 บาท ต่อปี มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำสุด อาจจะเป็นเพราะว่า ครัวเรือนนำเงินไปใช้ในการลงทุนด้านอื่น จนเหลือสำหรับเพื่อลงทุนด้านการศึกษาเพียงเล็กน้อย แต่โดยภาพรวมทำให้ทราบจำนวนเงินส่งกลับมีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในทิศทางบวก และการมีผู้ย้ายถิ่นในครัวเรือนและได้รับเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาท ทำให้โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลดลง เนื่องจาก เมื่อในครัวเรือนมีจำนวนสมาชิกวัยแรงงานประจำน้อย ครัวเรือนยังคงต้องการแรงงานทดแทน จึงทำให้เด็กต้องออกมาหางานทำเช่นเดียวกับการศึกษาของปิยบุษ คงใหม่ เรื่อง ปัจจัยกำหนดการเข้าร่วมทำงานเชิงเศรษฐกิจของเด็กไทย (2543) พบว่า ครัวเรือนที่มีผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน หรือผู้ผลิตน้อย เด็กในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของครัวเรือนย่อมมีโอกาส หรือความจำเป็นต้องช่วยทำงาน จึงทำให้เด็กไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและค้นหาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้ จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการสำรวจของโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” รอบที่ 1 (พ.ศ. 2527) รอบที่ 2 (พ.ศ. 2537) และรอบที่ 3 (พ.ศ. 2543) ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ ศูนย์ประชากรแคโรไลนา มหาวิทยาลัยนอร์ธแคโรไลนา ณ ชาเปิลฮิลล์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่เกิดในปี พ.ศ. 2527 โดยติดตามกลุ่มตัวอย่างนี้ เพื่อศึกษาว่า เด็กกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ และการศึกษารั้งนี้จำนวนตัวอย่างเมื่อปีพ.ศ. 2537 มี 538 ราย และปีพ.ศ. 2543 มี 1,472 ราย มีจำนวนตัวอย่างเพิ่มขึ้น เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านก่อนวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2527 แต่ขณะที่มีการสำรวจรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 13 มีนาคม 2527 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 ไม่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเนื่องจากค่านิยมเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2527 กำหนดว่า ผู้ย้ายถิ่นคือบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านระหว่าง 1 – 12 เดือน แต่บุคคลเหล่านี้คือ ผู้ย้ายออกมากกว่า 12 เดือน นั่นคือ เมื่อเด็กเกิดบิดาหรือมารดาของเด็กย้ายถิ่นออกจากหมู่บ้านจึงทำให้ไม่ได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างนี้ รวมถึงเด็กที่เกิดหลังวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 และเด็กที่ย้ายออกจากหมู่บ้านขณะที่มีการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ด้วย

วิธีทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ตารางแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตารางไขว้ และการทดสอบการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก จากผลการศึกษา

5.1.1 คริวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่นมีร้อยละ 54.4 ซึ่งสูงกว่าคริวเรือนที่มีผู้ย้ายถิ่น(ร้อยละ 45.6) ถ้าพิจารณาคริวเรือนที่มีผู้ย้ายถิ่น พบว่า คริวเรือนร้อยละ 16.5 ไม่ได้รับเงินส่งกลับ และคริวเรือนร้อยละ 27.3 ได้รับเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาท สำหรับคริวเรือนที่ได้รับเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาทมีเพียงร้อยละ 1.8

5.1.2 การวิเคราะห์หัตถิทธิพลของเงินส่งกลับมีผลในทางตรงจริงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4(แบบจำลองที่ 1) และเมื่อเพิ่มตัวแปรควบคุม(แบบจำลองที่ 2) ให้ผลการวิเคราะห์ในลักษณะเดียวกันคือ จำนวนเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาท ไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาท ต่อมีผลในทางบวกโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

5.1.3 การวิเคราะห์หัตถิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อมีตัวแปรควบคุม โดยใช้ Adjusted Proportional Probabilities ร่วมตรวจสอบ พบว่า จำนวนเงินส่งกลับที่เพิ่มขึ้นมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และคริวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่นโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือ ร้อยละ 31.99 มีค่าใกล้เคียงกับคริวเรือนที่ได้รับเงินส่งกลับสูงกว่า 20,001 บาทหรือสูงกว่า(ร้อยละ 32.46)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า จำนวนเงินที่สูงกว่า 20,000 บาท มีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้น ควรมีการจูงใจให้ผู้ย้ายถิ่นออก ส่งเงินกลับบ้านเพิ่มมากขึ้นเป็นประจำและต่อเนื่องและควรแนะนำวิธีการบริหารการใช้เงินส่งกลับให้กับคริวเรือนในถิ่นต้นทาง เพื่อนำเงินส่งกลับไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินส่งกลับในแบบสอบถามของโครงการวิจัย เรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรใน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” มีระดับการวัดแบบกลุ่ม ทำให้การศึกษานี้ไม่สามารถอธิบาย เกี่ยวกับ จำนวนเงินส่งกลับเฉลี่ย รวมทั้ง ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเงินส่งกลับที่ได้รับจากผู้ย้าย ถิ่นออก ดังนั้น ในการศึกษารุ่นต่อไป จำนวนส่งกลับควรมีระดับการวัดแบบช่วง หรืออัตราส่วน และ น่าจะมีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีบริหารเงินส่งกลับ เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์ได้ชัดเจนขึ้น
2. เนื่องจากการศึกษานี้ไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถทางการศึกษาของเด็ก เพราะ ข้อจำกัด ของข้อมูล ดังนั้น หากมีผู้ให้ความสนใจที่จะทำการศึกษารุ่นต่อไป ควรเพิ่มตัวแปรด้านความสามารถ ทางการศึกษาของเด็ก ซึ่งอาจจะวัดจาก ความคาดหวังด้านการศึกษา ความคาดหวังด้านอาชีพ คะแนน เฉลี่ยสะสม และการได้รับข่าวสารการศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวเด็กด้วย
3. น่าจะศึกษาให้ลึกถึง ทักษะของครัวเรือนในถิ่นต้นทางที่เกี่ยวข้องกับการได้รับเงิน ส่งกลับจากผู้ย้ายถิ่น จึงควรที่จะมีการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจ กับเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้น โดยอาจกระทำก่อนเพื่อช่วยในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ถ้าต้องการเก็บข้อมูลเอง) หรือทำเสริมเพื่อช่วยในการให้เหตุผลอธิบายผลการศึกษา

อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ธีรนุช ก้อนแก้ว 4836673 PRPR/M

ศศ.ม.(วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : โยธิน แสงวงศ์, Ph.D., อารี จำปากลาง, Ph.D.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

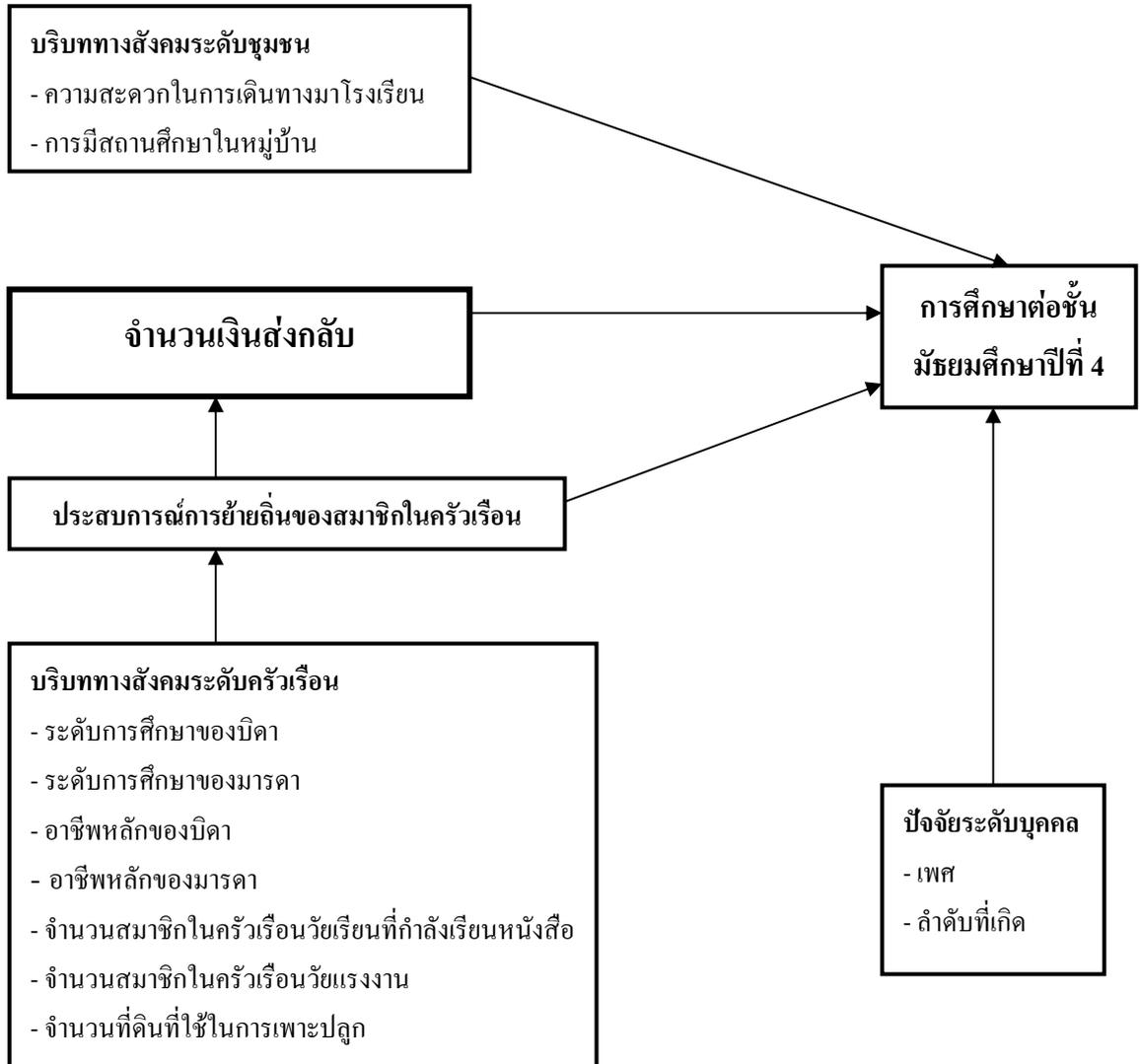
ประเทศกำลังพัฒนาหลาย ๆ ประเทศ การย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมืองมีสาเหตุมาจากหลาย ๆ ปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญคือ ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจระหว่างชนบทกับเมืองทำให้เกิดการย้ายถิ่นออก เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทส่วนใหญ่มักจะเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรมที่ประสบกับปัญหาที่ดินทำกินได้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และการย้ายถิ่นออกจากแหล่งต้นทางใด มีผลทำให้แหล่งต้นทางต้องสูญเสียประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน จึงทำให้แหล่งต้นทางอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคือการขาดแคลนแรงงานที่เกิดขึ้นในแหล่งต้นทางได้ คือการได้รับเงินส่งกลับจากผู้ย้ายถิ่นออก และจากการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2547 (ไตรมาสที่ 4 : ต.ค. – ส.ค.) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าการใช้ประโยชน์ของเงินส่งกลับโดยรวมถูกนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ร้อยละ 85.3 รองลงมาคือเพื่อเป็นทุนการศึกษา (ร้อยละ 7.0) และใช้หนี้ (ร้อยละ 2.6) งานวิจัยและการสำรวจที่เกี่ยวข้องกับเงินส่งกลับพบว่า เงินส่งกลับถูกนำมาใช้เพื่อเป็นทุนการศึกษาน้อยมาก และยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าเงินส่งกลับมีผลในทางบวกกับการศึกษาของเด็กมากน้อยแค่ไหน ซึ่งการศึกษานับว่าเป็นตัวแปรสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม และเป็นการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้สูงขึ้น (อุทัย ดุลยเกษม, 2539: 212 – 215) และจากรายงานการศึกษาและรายงานครู ปีการศึกษา 2539 – 2543 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.7 ในปี พ.ศ. 2539 เป็นร้อยละ 52.5 ในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เริ่มเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะที่ใช้ในที่ทำงาน ประสบการณ์ที่ใกล้กับการทำงานอาชีพในชีวิตจริงทุกระดับ เมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานแล้วจะได้ไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักรที่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย และปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กมีโอกาสได้ศึกษาต่อ คือการมีโรงเรียนใกล้บ้าน เมื่อก้าวถึงการจัดบริการการศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ในปี พ.ศ. 2543 ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อำเภอนางรองมีโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวน 7 โรงเรียน สำหรับอำเภอใกล้เคียง 8 อำเภอ คือ อำเภอปะคำ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอชำนิ อำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอประโคนชัย อำเภอหนองกี่ และอำเภอละหานทราย มีโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์มีการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และเมื่อนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน ซึ่งเชื่อว่าเงินส่งกลับน่าจะมีส่วนสนับสนุนในการศึกษาของนักเรียน จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้น ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบว่าอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ อย่างไร เพราะหากผลการศึกษาที่ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเงินส่งกลับของผู้ย้ายถิ่นมีผลต่อการศึกษาของเด็กอาจนำไปสู่แนวทางให้ผู้ย้ายถิ่น และผู้ที่อยู่ในแหล่งต้นทางนำเงินส่งกลับที่ได้ใช้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กนอกเหนือจากใช้ในชีวิตประจำวัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อตรวจสอบและค้นหาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย



4. สมมติฐานการวิจัย

จำนวนเงินส่งกลับมีผลในทางบวกต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจของโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” รอบที่ 1 (พ.ศ. 2527) รอบที่ 2 (พ.ศ. 2537) และรอบที่ 3 (พ.ศ. 2543) ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ ศูนย์ประชากรแคโรไลนา มหาวิทยาลัยนอร์ธแคโรไลนา ณ ชาเปลฮิลล์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ เด็กที่เกิดในปีพ.ศ. 2527 โดยติดตามเด็กกลุ่มนี้ เพื่อศึกษาว่า ได้รับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ และการศึกษานี้จำนวนตัวอย่างเมื่อปีพ.ศ. 2537 มี 538 ราย และปีพ.ศ. 2543 มี 1,472 ราย มีจำนวนตัวอย่างเพิ่มขึ้น เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคออาศัยอยู่ในหมู่บ้านก่อนวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2527 แต่ขณะที่มีการสำรวจรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 13 มีนาคม 2527 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 ไม่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเนื่องจากคำนิยามเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2527 กำหนดว่า ผู้ย้ายถิ่นคือบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านระหว่าง 1 – 12 เดือน แต่บุคคลเหล่านี้คือ ผู้ย้ายออกมากกว่า 12 เดือน นั่นคือ เมื่อเด็กเกิด บิดาหรือมารดาของเด็กย้ายถิ่นออกจากหมู่บ้านจึงทำให้ไม่ได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างนี้ รวมถึงเด็กที่เกิดหลังวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 และเด็กที่ย้ายออกจากหมู่บ้านขณะที่มีการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การคำนวณความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือนและจำนวนเงินส่งกลับ ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน ด้วยการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Crosstabulation) และการวิเคราะห์อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

6. ผลการศึกษา

ผลศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจ 3 ประเด็น คือ ลักษณะของประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือนและจำนวนเงินส่งกลับ และอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

6.1 ลักษณะของประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ

ผลการศึกษา (ตาราง 1) พบว่า ครัวเรือนที่มีผู้ย้ายถิ่นร้อยละ 45.6 หรือจำนวน 671 ราย ซึ่งน้อยกว่าครัวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่นอยู่ร้อยละ 8.8 หรือจำนวน 130 ราย และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 7.3 หรือจำนวน 107 ราย ได้รับเงินส่งกลับ 3,001 – 5,000 บาท ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้รับเงินส่งกลับในช่วงนี้มาก รองลงมา คือ 1,001 – 3,000 บาท และ 5,001 – 10,000 บาทตามลำดับ ละกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.5 ไม่ได้รับเงินส่งกลับ (ตาราง 2)

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน

ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
การมีผู้ย้ายถิ่น		
มี	671	45.6
ไม่มี	801	54.4
รวม	1,472	100.0

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ

จำนวนเงินส่งกลับ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนเงินส่งกลับ (ต่อปี)		
ไม่ได้รับเงินส่งกลับ	243	16.5
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	75	5.1
1,001 – 3,000 บาท	89	6.0
3,001 – 5,000 บาท	107	7.3
5,001 – 10,000 บาท	80	5.4
10,001 – 20,000 บาท	51	3.5
20,001 บาท หรือสูงกว่า	26	1.8
ไม่เข้าข่าย (ไม่มีผู้ย้ายถิ่น)	801	54.4
รวม	1,472	100.0

6.2 การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับ 20,001 บาท หรือสูงกว่าได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับในกลุ่มอื่น คือ ร้อยละ 38.5 และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับ 10,001 – 20,000 บาท ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินส่งกลับในกลุ่มอื่น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่นในครัวเรือน พบว่า ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 32.3 (ตาราง 3)

6.3 อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 1 เป็นการพิสูจน์ว่าอิทธิพลของเงินส่งกลับมีผลโดยตรงจริงต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ตาราง 4) และแบบจำลองที่ 2 เป็นการพิสูจน์ว่าอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อมีตัวแปรควบคุม คือ ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยระดับบุคคล บริบททางสังคมระดับครัวเรือน และบริบททางสังคมระดับชุมชน(ตาราง 5) พบว่า ให้ผลในลักษณะเดียวกัน คือ จำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาทจะมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจำนวนเงินส่งกลับต่ำ

กว่า 20,000 บาทไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นว่า จำนวนเงินส่งกลับมีผลต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จริง จึงใช้ Adjusted Proportional Probabilities ร่วมในการตรวจสอบ พบว่าจำนวนเงินส่งกลับที่เพิ่มขึ้นมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และครัวเรือนที่ไม่มีผู้ย้ายถิ่น โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือร้อยละ 31.99 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับครัวเรือนที่ได้รับเงินส่งกลับ 20,001 บาท หรือสูงกว่า (ร้อยละ 32.46)(กราฟ 1)

ตาราง 3 การกระจายร้อยละการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนเงินส่งกลับ

จำนวนเงิน ส่งกลับ (ต่อปี)	ประสบการณ์การย้ายถิ่นของสมาชิกในครัวเรือน					
	มีผู้ย้ายถิ่น			ไม่มีผู้ย้ายถิ่น		
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม
กลุ่มที่ 1	22.6	77.4	100.0 (243)	32.3	67.7	100.0 (801)
กลุ่มที่ 2	20.0	80.0	100.0 (75)	-	-	-
กลุ่มที่ 3	25.8	74.2	100.0 (89)	-	-	-
กลุ่มที่ 4	21.5	78.5	100.0 (107)	-	-	-
กลุ่มที่ 5	22.5	77.5	100.0 (80)	-	-	-
กลุ่มที่ 6	15.7	84.3	100.0 (51)	-	-	-
กลุ่มที่ 7	38.5	61.5	100.0 (26)	-	-	-

หมายเหตุ กลุ่มที่ 1 คือ ไม่ได้รับเงินส่งกลับ, กลุ่มที่ 2 คือ ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท, กลุ่มที่ 3 คือ 1,001 – 3,000 บาท, กลุ่มที่ 4 คือ 3,001 – 5,000 บาท, กลุ่มที่ 5 คือ 5,001 – 10,000 บาท, กลุ่มที่ 6 คือ 10,001 – 20,000 บาท, กลุ่มที่ 7 คือ 20,001 บาท หรือสูงกว่า

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1 (N=540)	
	Coef.	S.E.
จำนวนเงินส่งกลับ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	-0.354	0.350
1,001 – 3,000 บาท	-0.012	0.312
3,001 – 5,000 บาท	-0.293	0.317
5,001 – 10,000 บาท	-0.231	0.353
10,001 – 20,000 บาท	-0.942*	0.504
20,001 บาท หรือสูงกว่า	0.404	0.467
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
Chi square	6.746**	
Df	6	

[#] กลุ่มอ้างอิง * P < 0.10 ** P < 0.05

**ตาราง 5 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพล
ของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 2 (N=1,275)	
	Coef.	S.E.
จำนวนเงินส่งกลับ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท	-0.359	0.360
1,001 – 3,000 บาท	-0.013	0.325
3,001 – 5,000 บาท	-0.162	0.330
5,001 – 10,000 บาท	-0.168	0.368
10,001 – 20,000 บาท	-0.709	0.513
20,001 บาท หรือสูงกว่า	0.297	0.476
ไม่มีผู้ย้ายถิ่น และไม่ได้รับเงินส่งกลับ	0.325	0.206
มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ [#]		
เพศ		
ชาย	-0.333	0.126
หญิง [#]		
ลำดับที่เกิด	-0.106	0.049
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-0.305	0.179
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	0.449	0.183
ระดับการศึกษาอื่น [#]		
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกรรม	-0.423	0.314
อาชีพหลักอื่น [#]		

[#] กลุ่มอ้างอิง

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษา
อิทธิพลของเงินส่งกลับต่อการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

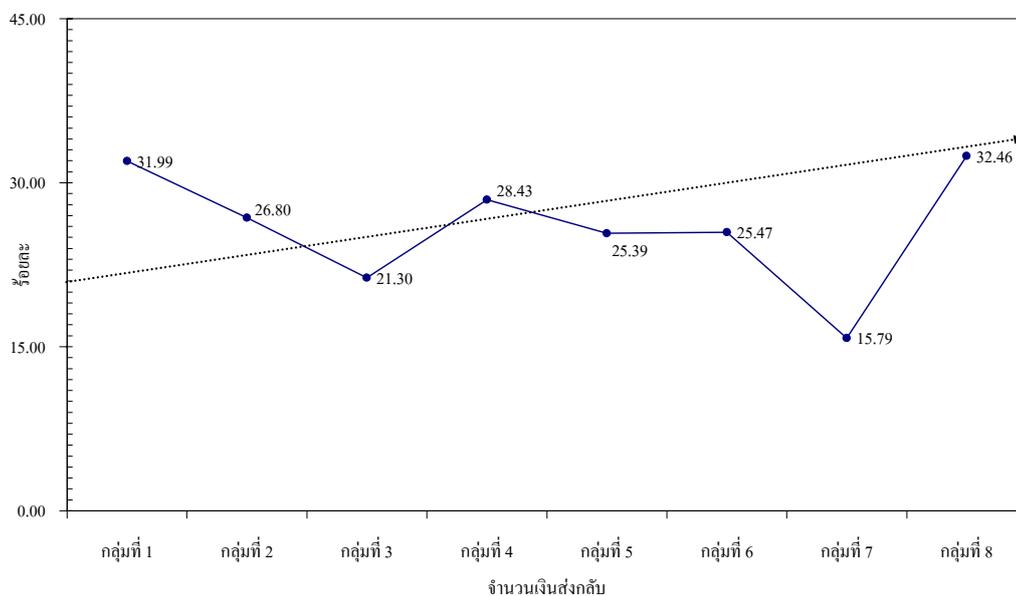
ตัวแปร	แบบจำลอง(N=1,275)	
	Coef.	S.E.
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกรรม	0.211	0.337
อาชีพหลักอื่น [#]		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ	0.074	0.072
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	0.019	0.049
จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก	0.009**	0.004
ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน		
สะดวก	0.017	0.155
ไม่สะดวก [#]		
การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้าน		
มี	0.640	0.693
ไม่มี [#]		
Chi square	51.239***	
Df	18	

[#] กลุ่มอ้างอิง

** P < 0.05

*** P < 0.001

กราฟ 1 แสดงร้อยละของโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามจำนวนเงินส่งกลับ



หมายเหตุ กลุ่มที่ 1 คือ ไม่มีผู้ย้ายถิ่น, กลุ่มที่ 2 คือ มีผู้ย้ายถิ่นและไม่ได้รับเงินส่งกลับ, กลุ่มที่ 3 คือ ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท, กลุ่มที่ 4 คือ 1,001 – 3,000 บาท, กลุ่มที่ 5 คือ 3,001 – 5,000 บาท, กลุ่มที่ 6 คือ 5,001 – 10,000 บาท, กลุ่มที่ 7 คือ 10,001 – 20,000 บาท, กลุ่มที่ 8 คือ 20,001 บาท หรือสูงกว่า

7. การอภิปรายผลและข้อสรุป

การย้ายถิ่นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในแหล่งต้นทาง และแหล่งปลายทาง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การทำงานและอาชีพ รวมถึงการศึกษาของเด็กในถิ่นต้นทางด้วย วิธีการหนึ่งที่อาจช่วยแก้ไขปัญหานี้ในแหล่งต้นทางได้ คือ การได้รับเงินส่งกลับจากผู้ย้ายถิ่นออก และการศึกษาของ แวนเวย์ (Vanwey) (2004: 753) พบว่า คริวเรือนที่มีผู้ย้ายถิ่นออก และได้รับเงินส่งกลับในอัตราที่สูง จะสนับสนุนในเรื่องการศึกษาของบุตร ผลการวิเคราะห์นี้ พบว่า จำนวนเงินส่งกลับสูงกว่า 20,000 บาทจะมีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจำนวนเงินส่งกลับต่ำกว่า 20,000 บาทไม่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนมีโอกาสศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลดลง ทำให้เด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าร่วม

ทำงานเชิงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เนื่องจากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ เด็กจึงต้องเข้าร่วมทำงานเชิงเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครัวเรือน ดังนั้น โอกาสที่พ่อแม่จะลงทุนเพื่อการศึกษาของเด็กแทบจะเป็นไปไม่ได้ และจากการศึกษาของศุภวรรณ ศุภอารีย์ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของประชากรไทย (2544 : 61) พบว่า ประชากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการใช้จ่ายด้านการศึกษาในสัดส่วนที่น้อยกว่าประชากรในภูมิภาคอื่น ๆ คือ 1.32 ของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทำให้อุปสรรคทางการศึกษาลดลง และเมื่อใช้ Adjusted Proportional Probabilities ร่วมในการตรวจสอบพบว่า จำนวนเงินส่งกลับที่เพิ่มขึ้น จะมีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้น ซึ่งเพิ่มขึ้นในทิศทางบวก เช่นเดียวกับผลการศึกษาเท่าที่ผ่านมา พบว่า เงินที่ส่งกลับบ้านนั้นมักถูกนำไปใช้เพื่อลงทุนในแหล่งปลายทางไม่มากนัก แต่มักจะมีผลโดยตรงต่อครอบครัวในแหล่งต้นทางที่ได้รับเงินส่งกลับนั้น ทำให้มีรายได้ สวัสดิการ และมาตรฐานในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้น (Knowles and Anker, 1981:213) แต่สิ่งที่น่าสนใจ คือ จำนวนเงินส่งกลับ 10,001 – 20,000 บาท ต่อปี มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำสุด อาจจะเป็นเพราะว่า ครัวเรือนนำเงินไปใช้ในการลงทุนด้านอื่น จนเหลือสำหรับเพื่อลงทุนด้านการศึกษาเพียงเล็กน้อย แต่โดยภาพรวมทำให้ทราบจำนวนเงินส่งกลับมีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในทิศทางบวก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า จำนวนเงินที่สูงกว่า 20,000 บาท มีผลในทางบวกต่อโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้น ควรมีการจูงใจให้ผู้ย้ายถิ่นออก ส่งเงินกลับบ้านเพิ่มมากขึ้นเป็นประจำและต่อเนื่องและควรแนะนำวิธีการบริหารการใช้จ่ายเงินส่งกลับให้กับครัวเรือนในถิ่นต้นทาง เพื่อนำเงินส่งกลับไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า

8.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

8.2.1 จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินส่งกลับในแบบสอบถามของโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชากรในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” มีระดับการวัดแบบกลุ่ม ทำให้การครั้งนี้ไม่สามารถ

อธิบายเกี่ยวกับ จำนวนเงินส่งกลับเฉลี่ย รวมทั้ง ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเงินส่งกลับที่ได้รับจากผู้ย้ายถิ่นออก ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป จำนวนส่งกลับควรมีระดับการวัดแบบช่วง หรืออัตราส่วน และน่าจะมีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีบริหารเงินส่งกลับ เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์ได้ชัดเจนขึ้น

8.2.2 เนื่องจากการศึกษานี้ไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถทางการศึกษาของเด็ก เพราะ ข้อจำกัดของข้อมูล ดังนั้น หากมีผู้ให้ความสนใจที่จะทำการศึกษารั้งต่อไป ควรเพิ่มตัวแปรด้านความสามารถทางการศึกษาของเด็ก ซึ่งอาจจะวัดจาก ความคาดหวังด้านการศึกษา ความคาดหวังด้านอาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม และการได้รับข่าวสารการศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวเด็กด้วย

8.2.3 น่าจะศึกษาให้ลึกถึง ทักษะคติของครัวเรือนในถิ่นต้นทางที่เกี่ยวข้องกับการได้รับเงินส่งกลับจากผู้ย้ายถิ่น จึงควรที่จะมีการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจกับเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้น โดยอาจจะกระทำก่อนเพื่อช่วยในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาจจะกระทำก่อนเพื่อช่วยในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น(ถ้าต้องการเก็บข้อมูลเอง) หรือทำเสริมเพื่อช่วยในการให้เหตุผลอธิบายผลการศึกษา

INFLUENCES OF REMITTANCES ON EDUCATIONAL CONTINUANCE TO
MATTHAYOM 4 : A CASE STUDY OF NANG RONG DISTRICT, BURIRAM
PROVINCE

TEERANOOT KONKAEW 4836673 PRPR/M

M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORS: YOTHIN SAWANGDEE, PH.D., AREE JAMPAKLAY, PH.D.

EXECUTIVE SUMMARY

1. Rationale and Statement of the Problems

In many developing countries, rural – urban migration is resulted from various factors, particularly economic disparities between rural and urban communities. In rural areas, most of populations are agricultural labors whose crop production does not meet a sufficient income to live on and this drives people in working ages to migrate out. As a result, their places of origin face with a lack of working-age population. A solution to this problem is the receipt of remittance sent by those out-migrants.

According to the migration survey in 2004 (Fourth three months: October – August) conducted by the National Statistical Office, the remittance was mostly spent on daily purposes (85.3 percent), education (7 percent) and debt relief (2.6 percent). Similar to other remittance-related studies, a small amount of remittance was used for educational supports. Although there are related studies, none have clearly explored positive results on children's education from the remittance.

According to Uthai Dullayakasem, education is crucial to social changes as well as the development of human resource quality (Uthai Dullayakasem, 1996: 212-215). Upper secondary level, starting from Matthayom 4, is a stage of working skill

learning in which real working experience is involved. It also helps people entering into labor market without difficulties either in working or modern technological application. The study report and teacher's report of year 1996 – 2000 conducted by the National Statistical Office reveals that the number of students who continued their study to Matthayom 4 increased from 45.7 percent in 1996 to 52.5 percent in 2000.

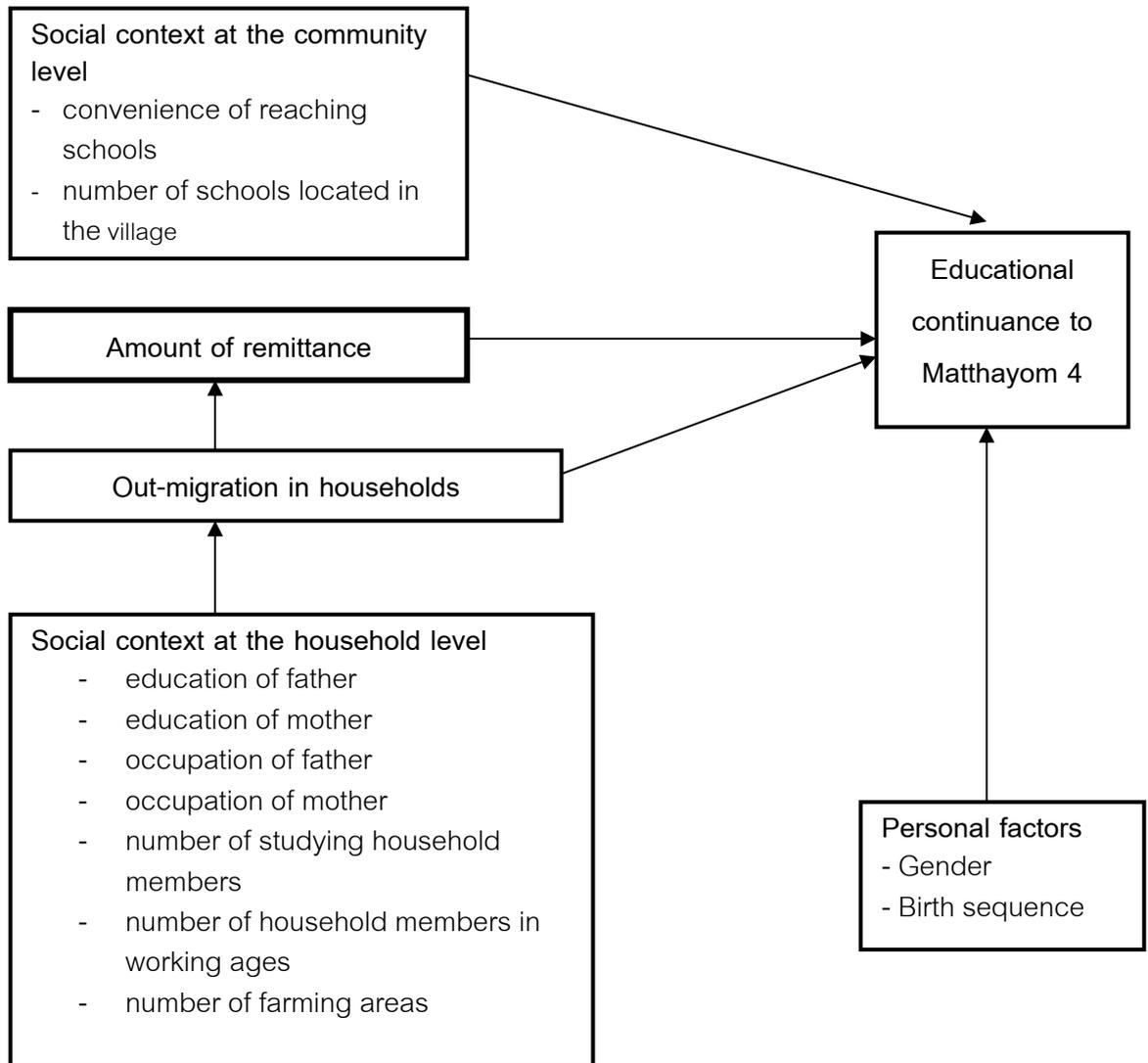
Considering factors influencing the continuation to upper educational level, one important factor is a close distance of schools to students' houses. The study on educational system done by the Statistical Office of Buriram in 2000 found that seven schools in Nang Rong district offered high schooling. In nearby districts, namely Pakam, Nong Hong, None Suwan, Chamni, Chalerm Phrakiat, Prakone Chai, Nong Kee and Lahan Sai, there were 21 schools with upper secondary level education. Numbers of schools in Nang Rong district feature educational distribution for students. In addition to this, a chance to be educated is more possible if students are financed by their families.

Believing that the remittance can support students' continuation to Matthayom 4, the researcher, therefore, selects Nang Rong district of Buriram to explore the remittance's influences on such continuation. If the remittance poses positive effects on educational continuance, it is likely that out-migrants and their families will utilize the remittance for children's education, apart from for daily expenses.

2. Objective

To examine and explore influences of the remittance on children's educational continuance to Matthayom 4.

3. Conceptual framework, “Influences of remittance on educational continuance to Matthayom 4”



4. Hypothesis

The remittance produces positive effects on the continuance to Matthayom 4

5. Research methodology

Data used in this study is from the research project on Social Change and Migration in Thailand : Case Study of Nang Rong District, Buriram Province. The data was collected in Round 1 (1984), Round 2 (1994) and Round 3 (2000) by the Institute for Population and Social Research, Mahidol University in collaboration with the Population Center of Carolina, University of North Carolina at Chapel Hill, USA.

The sample group is students born in 1984 who were consistently surveyed to find out whether they were educated in Matthayom 4. In 1994, there were 538 surveyed in the second round. In the third round survey in 2000, the number of surveyed people increased to 1,472 as they moved back after the first survey. These people migrated out between March 13 and May 20, 1984 and were defined by the first survey as out-migrants for not living in the village for 1-12 months. Therefore, this increased number included children born after May 20, 1984 and also those who migrated out during the second survey.

Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. To analyze the educational continuance, the researcher used cross-tabulation based on variables; out-migration of household members, the remittance amount, personal factors, and social contexts at community and household levels. In addition, the logistic regression analysis was used to examine the remittance's influence on educational continuance.

6. Results

There are three categories of study results; characteristics of out-migration of household members and the remittance, the continuance to Matthayom 4 and influences of the remittance on the educational continuance.

6.1 Characteristics of out-migration of household members and the remittance

Table 1 shows that there are 671 cases, or 45.6 percent, with members migrating out, or 8.8 percent lower than households without out-migration. The largest group of households receiving the remittance is the recipients of 3,001 – 5,000 Baht which is accounted for 7.3 percent, or 107 cases. The second larger group is those receiving 1,001 – 3,000 Baht, followed by the 5,0001 – 10,000 Baht group. On the other hand, 16.5 percent of children reported not receiving any remittance.

Table 1 Number and percentage of the sample group according to out-migration of household members

Out - migration of household members	Number	Percentage
Out-migration		
Households with out-migration	671	45.6
Households without out-migration	801	54.4
Total	1,472	100.0

Table 2 Number and percentage of the sample group according to the remittance amount

Remittance	Number	Percentage
Remittance (per year)		
Do not receive the remittance	243	16.5
1,000 Baht or less	75	5.1
1,001 – 3,000 Baht	89	6.0
3,001 – 5,000 Baht	107	7.3
5,001 – 10,000 Baht	80	5.4
10,001 – 20,000 Baht	51	3.5
20,001 Baht or more	26	1.8
Households without out-migrants	801	54.4
Total	1,472	100.0

6.2 The continuance to Matthayom 4

Table 3 describes the continuance to Matthayom 4 according to out-migration of household members and the remittance amount. Young people from families receiving 20,001 Baht or more have a highest chance to continue their studies to upper secondary level (38.5 percent). The least percentage of educational continuance belongs to young people from families receiving 10,000 - 20,000 Baht (15.7 percent). Considering people from families without out-migrants, they also have chances to study in Matthayom 4 (32.3 percent).

6.3 Influences of the remittance on the continuance to Matthayom 4

From Table 4, Model 1 proves that the remittance has direct influences on the educational continuance. Table 5 presents the analysis of the remittance's influence on the continuance by using Model 2. Control variables used in this model are out-migration of household members, personal factors and social contexts at community and household levels. These two models yield the same result. The receipt of more than 20,000 Baht pose positive effects on the continuance opportunity. Conversely, the amount of lower than 20,000 Baht does not bear upon such opportunity. The adjusted proportional probability also was applied to examine the result. As presented in Graph 1, the increasing remittance amount implies positives results in children's educational continuance to Matthayom 4. The chance to continue the study to Matthayom 4 of students from families without out-migrants is high as 31.99 percent, close to the percentage of chances of students from families receiving the remittance of 20,001 or more, at 32.46 percent.

Table 3 Continuance to Matthayom 4 according to the remittance and out-migration of household members

Remittance (per year)	Out -migration of household members and the educational continuance					
	Households with out-migrants			Households without out-migrants		
	Continuance	Discontinuance	Total	Continuance	Discontinuance	Total
Group 1	22.6	77.4	100.0 (243)	32.3	67.7	100.0 (801)
Group 2	20.0	80.0	100.0 (75)	-	-	-
Group 3	25.8	74.2	100.0 (89)	-	-	-
Group 4	21.5	78.5	100.0 (107)	-	-	-
Group 5	22.5	77.5	100.0 (80)	-	-	-
Group 6	15.7	84.3	100.0 (51)	-	-	-
Group 7	38.5	61.5	100.0 (26)	-	-	-

Note: Group 1 represents households that do not receive any remittance

Group 2 represents households receiving the remittance of 1,000 Baht or less

Group 3 represents households receiving the remittance of 1,001 – 3000 Baht

Group 4 represents households receiving the remittance of 3,001 – 5,000 Baht

Group 5 represents households receiving the remittance of 5,001 – 10,000 Baht

Group 6 represents households receiving the remittance of 10,001 – 20,000 Baht

Group 7 represents households receiving the remittance of 20,000 or more

Table 4 Amount of the remittance and its influences on the educational continuance

Variables	Model 1 (N=540)	
	Coef.	S.E.
Amount of remittance		
1,000 Baht or less	-0.354	0.350
1,001 – 3,000 Baht	-0.012	0.312
3,001 – 5,000 Baht	-0.293	0.317
5,001 – 10,000 Baht	-0.231	0.353
10,001 – 20,000 Baht	-0.942*	0.504
20,001 Baht or more	0.404	0.467
Households with out-migrants and non-remitting [#]		
Chi square	6.746**	
Df	6	

[#] Reference group * P < 0.10 ** P < 0.05

Table 5 Amount of the remittance and its influences on the educational continuance according to personal factors and social contexts

Variables	Model 2 (N=1,275)	
	Coef.	S.E.
Amount of the remittance		
1,000 Bath or less	-0.359	0.360
1,001 – 3,000 Baht	-0.013	0.325
3,001 – 5,000 Baht	-0.162	0.330
5,001 – 10,000 Baht	-0.168	0.368
10,001 – 20,000 Baht	-0.709	0.513
20,001 Baht or more	0.297	0.476
Households without out- migrants and the remittance	0.325	0.206
Household with out-migrants and non-remitting [#]		
Gender		
Male	-0.333	0.126
Female [#]		
Birth sequence	-0.106	0.049
Education of father		
Prathom 4	-0.305	0.179
Other education levels [#]		
Education level of mother		
Prathom 4	0.449	0.183
Other education levels [#]		
Occupation of father		
Agricultural workers	-0.423	0.314
Other occupations [#]		

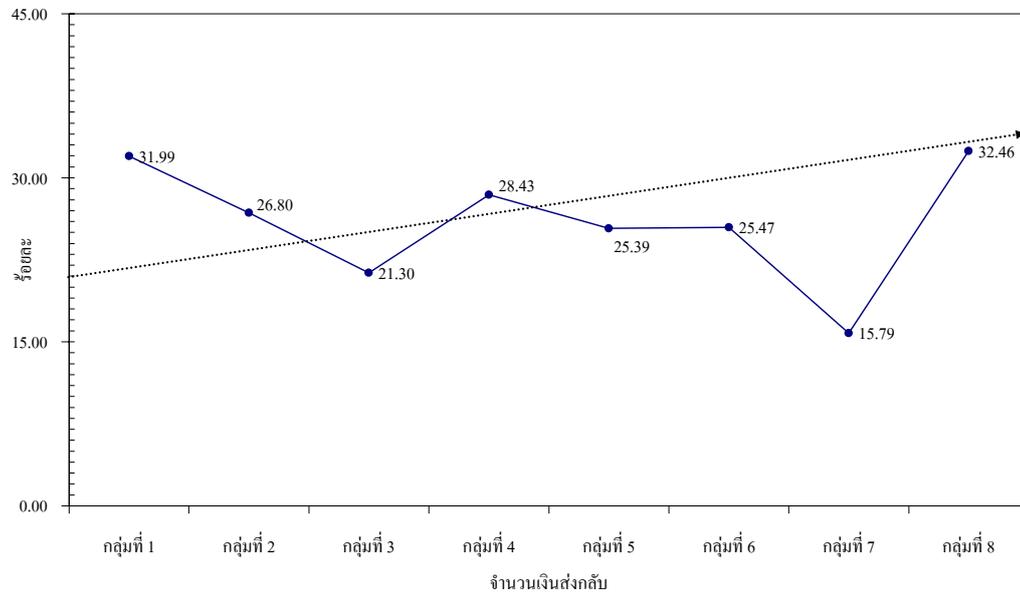
[#] Reference group

Table 5 Amount of the remittance and its influences on the educational continuance according to personal factors and social contexts
(continued)

Variables	Model 2 (N=1,275)	
	Coef.	S.E.
Occupation of mother		
Agricultural workers	0.211	0.337
Other occupations #		
Number of studying household members	0.074	0.072
Number of household members in working ages	0.019	0.049
Number of farming areas	0.009**	0.004
Convenience of reaching schools		
Yes	0.017	0.155
No#		
School(s) offering upper secondary level located in the village		
Yes	0.640	0.693
No#		
Chi square	51.239***	
Df	18	

Reference group ** P < 0.05 *** P < 0.001

Graph 1 Percentage of educational continuance chances according to the remittance amount



Note : Group 1 represents households without out-migrants
 Group 2 represents households with out-migrants and non-remitting
 Group 3 represents households with the remittance of 1,000 Baht or less
 Group 4 represents households with the remittance of 1,001 – 3,000 Baht
 Group 5 represents households with the remittance of 3,001 – 5,000 Baht
 Group 6 represents households with the remittance of 5,001 – 10,000 Baht
 Group 7 represents households with the remittance of 10,001 – 20,000 Baht
 Group 8 represents households with the remittance of 20,001 Baht or move

7. Summary

Impacts of migration include changes in culture, occupation and, particularly, education of children at places of origin. To cope with educational problems, out-migrants should send money to their families. According to Vanwey (2004: 753), households with out-migrants and a high remittance will support education of young members.

From this study, the amount of 20,000 Baht or more provides chances for children to study in the upper secondary level. On the other hand, the remittance of less than 20,000 Baht poses negative effects on children's education and less chance for them to continue their studies. These young people also have to enter labor market. The reason behind this is income generation for their families which makes investment in education impossible. A study of Supawan Supa-aree on Factors related to Educational Opportunities of Thai Population (2001: 61) found that, comparing to population in other regions, population in the Northeast Region spent on education at the least, at only 1.32 percent of total household expenses. This is a very small amount caused a smaller chance for children to be educated.

Through the use of adjusted proportional probability, the researcher finds that a higher remittance sent bears positive results on the educational continuation to Matthayom 4. Similar to previous studies, the remittance produces few benefits in places of destination. Conversely, places of origin are found with more benefits from money sent back, for instance income generation, better welfares and better living standards (Knowles and Anker 1981: 213). However, it is noticeable that the remittance of 10,001 – 20,000 Baht generates the least chance of educational continuation. Money is probably invested in other things rather than education.

8. Recommendations

8.1 Policy-related recommendations

As the remittance of over 20,000 Baht contributes positive effects on children's educational continuance, out-migrants should be encouraged to send their families more money consistently. It is also important to recommend managing the remittance to families in places of origin to worthily use.

8.2 Recommendations for further studies

8.2.1 Due to the nominal scale used in the “Social Change and Migration in Thailand : Case Study of Nang Rong District, Buriram Province”, it is not practical for the researcher to explore an average amount of the remittance as well as to find out its management. Interval or ratio scales and the information on remittance management should be applied to the study for a clearer analysis in the future.

8.2.2 Due to data limitation, children’s educational abilities are not explored. For researchers interested in further studies, there should be an exploration into children’s educational abilities. This can be explored through their expectation in study and occupation, GPA and general information on education.

8.2.3 It is important to conduct the in debt study, along with qualitative research applied to, for better understanding about household’s attitudes towards the remittance. Prior to the study, the research can be implemented to ease data collection and produce a clearer explanation of study results.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.

เกตุมนี มากมี. 2536. โอกาสในการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเยาวชนในชนบท.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จงจิตต์ อ่ำสาริกา. 2541. ความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต

พื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ชนาวุฒิ กัลดแพ. 2543. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้ปกครองในการให้นักเรียน

ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของเขตการศึกษา 1. วิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชโลธร แสงส่องฟ้า. 2543. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจศึกษาต่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา1. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. 2514. ปัจจัยที่ทำให้เด็กวัยรุ่นในชนบทเลือกทำงานหรือศึกษาต่อหลังจาก

การศึกษาภาคบังคับ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดำรง แสนสิงห์. 2534. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของใน

จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาครุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย.

- ทัศนีย์ พรหมไพจิตร. 2540. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
ประถมศึกษาขยายโอกาสของเยาวชนไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนใต้. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทิพวรรณ ประภาพรรณศิริ. 2531. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเพื่อ
การวางแผนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีโรงเรียนวัดสุทธิวาราม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทียนฉาย กิระนันท์. 2519. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- เทียมจันทร์ จาคุกัญญาประทีป. 2533. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ พงศ์ถาวรรักญโ. 2529. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความต้องการศึกษาต่อของ
นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร สดเอี่ยม. 2529. การศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อสาขาวิชาการต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู
และสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในจังหวัด
ความรับผิดชอบของสหวิทยาอีสานเหนือ พ.ศ. 2529. สหวิทยาลัยอีสานเหนือ.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์: ประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรม
ศาสนธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- ประภาศรี มานะ. 2528. ลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4: ศึกษากรณีจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. 2543. ประชากรศาสตร์ สारตศึกษาเรื่องประชากรมนุษย์.
กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ปิยนาถ คงใหม่. 2543. ปัจจัยกำหนดการเข้าร่วมทำงานเชิงเศรษฐกิจของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุณทิภา รามพุดชา. 2547. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ภัตสร ติมานนท์ และเพ็ญพร ชีระสวัสดิ์. 2532. การย้ายถิ่นและการพัฒนา. กรุงเทพฯ.
- ภัทรธิดา วารินทร์. 2538. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อการศึกษาออก
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด
นครปฐม. ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มาดี ลิ้มสกุล. 2546. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เลิศพร ภารสกุล. 2527. การเปรียบเทียบคุณค่าในด้านการศึกษาและคุณค่าในด้านการเลือกอาชีพ
ระหว่างประชากรพุทธกับคาทอลิก. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมและ
มานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันดี แก้วเก่า. 2541. การสำรวจความสนใจในอาชีพ และการเลือกศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภวรรณ ศุภอารีย์. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของประชากรไทย. ปริญญาสังคม
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาติ วิวัฒน์ชานนท์. 2542. การศึกษาความสนใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและการ
ประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุมาลี ปิตยานนท์. 2535. เศรษฐศาสตร์แรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ ไชยชมภู. 2535. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล ตะวันออก.
ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรียา บุญเฉลิม. 2535. การศึกษาสาเหตุการไม่เรียนต่อของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- สุวิมล กาญจนธโกมล. 2524. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมกับโอกาส
การเข้ารับการศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

สมศักดิ์ คำภา. 2536. การใช้แรงงานเด็กเชิงเศรษฐกิจของครัวเรือนชนบท : กรณีศึกษา อำเภอเมือง
สระแก้ว. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538. รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยาย
การศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

_____. (2540). จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาต่อและออกไป
ประกอบอาชีพจำแนกจังหวัด ปีการศึกษา 2539.

http://www.moe.go.th/data_stat/Download_Excel/Specific_Use_Data/obec_47.xls.

(สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2549)

สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์. (2543). จำนวนโรงเรียน จำแนกตามชั้นเรียนเป็นรายอำเภอ ปี
การศึกษา 2543. http://www.buriram.nso.go.th/data23.sector/sols_edu.htm.

(สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2549)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2547 (ไตรมาสที่ 4 :
ต.ค. – ส.ค.). สำนักนายกรัฐมนตรี.

_____. (2543). สมุดรายงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์. สำนักนายกรัฐมนตรี.

<http://service.nso.go.th/nso/data/02/pop2000/report/buriram.pdf>. (สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2550)

อรรถพร อรุณฤกษ์ถวิล. 2534. การส่งเงินกลับบ้านของผู้ย้ายถิ่นแรงงานในเขตเมืองจังหวัดชลบุรี.
ปรินญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรและสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

อดิศร เจริญงอยู่. 2543. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของเยาวชนไทยในชนบท. ปรินญา
สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุดม พรหมแก้วงาม. 2529. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับโอกาสในการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ระดับที่ 4 ทางวิทยุ และไปรษณีย์ ของผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ศึกษากรณี จังหวัด
ลำปาง วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.

อุดม ภู่ประดิษฐ์. 2521. โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภท
โรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

อุทัย คุลยเกษม. 2539. ปฏิรูปการศึกษา: ความหมาย ขอบเขต และความเป็นไปได้, ปฏิรูปการศึกษา: การสร้างสรรค์ภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการและมูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

ภาษาอังกฤษ

- Becker, Gary S. 1975. **Human Capital**. New York : National Bureau of Economic Research.
- Durand , Jorge and Parrado, Emilio A., eds. 1996. **Migradollars and Development : A Reconsideration of the Mexican Case**. International Migration Review 30(2): 423 -444.
- Harsanyi, John C. 1986. **Advances in Understanding Rational Behavior**. In Rational Choice. Edited by Jon Elster. pp.142-170. Great Britain: Billing & Sons Lth.
- Knowles, Jame C. and Anker, Richard. 1981. **An analysis of income transfer in a developing country: The case of Kenya**. Journal of developing economic, Vol 8: 205-226.
- Lightfoot Paul, Fuller, Theodore and Kamnuansilpa, Peerasit. (1981). **Impact and Image of the City in The Northeast Thai Countryside**. Cultures and Development, Vol 13: 1-2.
- Lucas, Rebert E.B. and Stark, Oded. 1983. **Motivative to Remit : Evidence from Botswana**. Journal of Development Economic, Vol 93: 901-918. <http://www.jstor.org/> (accessed October 8, 2006).
- March, James G. 1986. **Bounded Rationality, Ambiguity and the Engineering of Choice**. In Rational Choice. Edited by Jon Elster. pp.142-170. Great Britain: Billing & Sons Lth.
- Munch, Richard. 1992. **Rational Choice Theory : A Critical Assessment of its Explanatory Power** in Coleman, James S. and Thomas J. Fararo, ed., Rational Choice Theory : Advocacy and Critique. London, Sage Publications. 139-163. <http://www.cpsa-acsp.ca/papers-2006/Angolano.pdf>. (accessed November 15, 2007).
- Schultz, Theodore W. 1961. **Investment in Human Capital**. The American Economic Review, Vol 51: 1-17. <http://www.jstor.org/> (accessed April 24, 2007).
- Stark, Oded and Taylor J. Edward, eds. 1986. **Remittances and Inequality**. The Economic Journal, Vol 96:722-740. <http://www.jstor.org/> (accessed November 4, 2007).
- Vanwey, Leah K. 2004. **Altruistic And Contractual Remittances Between Male And Female Migrants And Households In Rural Thailand**. Demography , Vol 41: 739-756.

ภาคผนวก

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (ไม่มีผู้ย้ายถิ่น)

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 47.47

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -746.01573

Pseudo R2 = 0.0308

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	1.502592	0.2652776	2.31	0.021	1.063075	2.12382
gender	0.7099501	0.0893323	-2.72	0.006	0.5547815	0.9085184
order	0.8915067	0.0428531	-2.39	0.017	0.8113512	0.979581
edu_dad1	0.7394195	0.1321045	-1.69	0.091	0.5209733	1.049461
edu_mum1	1.575085	0.2875109	2.49	0.013	1.101357	2.252576
occ_dad1	0.6422951	0.1994966	-1.43	0.154	0.3494232	1.18064
occ_mum1	1.23365	0.4116592	0.63	0.529	0.6414348	2.372636
n_study	1.085432	0.077928	1.14	0.254	0.9429549	1.249436
n_labor	1.012182	0.0480377	0.26	0.799	0.922276	1.110852
n_land	1.008796	0.0035438	2.49	0.013	1.001874	1.015766
walk_sc1	1.018753	0.1558864	0.12	0.903	0.7547807	1.375046
m4_sch	1.855766	1.277835	0.90	0.369	0.4812899	7.155495

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : no migrant (ไม่มีผู้ย้ายถิ่น) -- n_remit7

Covariates : gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor

n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit7	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	540	0.2383859	0.1233725	0.1972843	0.2850102
1	735	0.3198726	0.0953981	0.2806309	0.3618414

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 5.41

Prob > Chi2 = 0.0200

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (ไม่ได้รับเงินส่งกลับ)

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 42.34

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -748.57911

Pseudo R2 = 0.0275

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	0.9075559	0.1664455	-0.53	0.597	0.6335242	1.30012
gender	0.7095963	0.0891307	-2.73	0.006	0.5547457	0.9076715
order	0.8829984	0.0426737	-2.57	0.010	0.8031985	0.9707265
edu_dad1	0.7384878	0.1315085	-1.70	0.089	0.5209103	1.046945
edu_mum1	1.56838	0.2858852	2.47	0.014	1.09722	2.241861
occ_dad1	0.6939662	0.2126736	-1.19	0.233	0.3806083	1.265314
occ_mum1	1.165095	0.3851363	0.46	0.644	0.6095173	2.227083
n_study	1.093106	0.0782787	1.24	0.214	0.9499626	1.257818
n_labor	0.9533181	0.0378843	-1.20	0.229	0.8818842	1.030538
n_land	1.009372	0.0035166	2.68	0.007	1.002503	1.016288
walk_sc1	1.027989	0.1570572	0.18	0.857	0.7619759	1.386871
m4_sch	1.961316	1.348423	0.98	0.327	0.5097278	7.546691

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : no remit (ไม่ได้รับเงินส่งกลับ) -- n_remit8

Covariates : gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor

n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit7	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1077	0.2873949	0.0694223	0.2603528	0.3160455
1	198	0.2679456	0.1682964	0.2083458	0.33733

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 0.28

Prob > Chi2 = 0.5953

**ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี
Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ(ต่ำกว่าหรือเท่ากับ
1,000 บาท ต่อปี)**

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 43.62

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -747.93741

Pseudo R2 = 0.0283

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	0.6684514	0.221696	-1.21	0.225	0.3489503	1.280489
gender	0.7129701	0.0895698	-2.69	0.007	0.5573598	0.9120255
order	0.8817756	0.0426943	-2.60	0.009	0.8019442	0.969554
edu_dad1	0.7451255	0.1330145	-1.65	0.099	0.5251447	1.057255
edu_mum1	1.581705	.2885117	2.51	0.012	1.106271	2.261462
occ_dad1	0.6939766	0.2123753	-1.19	0.233	0.3809381	1.264256
occ_mum1	1.152745	0.3800964	0.43	0.666	0.6040389	2.199891
n_study	1.090599	0.0780255	1.21	0.225	0.9479101	1.254768
n_labor	0.9588101	0.038003	-1.06	0.289	0.8871454	1.036264
n_land	1.009408	0.0035404	2.67	0.008	1.002493	1.016371
walk_sc1	1.03244	0.1576034	0.21	0.834	0.7654692	1.392522
m4_sch	2.067565	1.432132	1.05	0.294	0.5319377	8.036324

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : 94 : amount of remittance <= 1,000 bath -- n_remit1

Covariates : gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor
n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit1	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1210	0.288195	0.0652449	0.2626879	0.3151202
1	65	0.2129962	0.3239895	0.125432	0.3380601

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 1.57

Prob > Chi2 = 0.2108

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (1,001 – 3,000 บาท ต่อปี)

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 42.06

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -748.72021

Pseudo R2 = 0.0273

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	0.9999062	0.2927608	-0.00	1.000	0.563297	1.774929
gender	0.7108844	0.0892636	-2.72	0.007	0.5557969	0.9092469
order	0.8845399	0.0427421	-2.54	0.011	0.8046115	0.9724082
edu_dad1	0.7369593	0.1312173	-1.71	0.086	0.5198584	1.044725
edu_mum1	1.573269	0.2867689	2.49	0.013	1.100651	2.248829
occ_dad1	0.6976518	0.2135402	-1.18	0.239	0.3829124	1.271095
occ_mum1	1.154243	0.3808708	0.43	0.664	0.6045359	2.203799
n_study	1.092122	0.078209	1.23	0.218	0.949107	1.256688
n_labor	0.9488324	0.038085	-1.31	0.191	0.8770478	1.026492
n_land	1.00942	0.0035231	2.69	0.007	1.002539	1.016349
walk_sc1	1.0322	0.1576277	0.21	0.836	0.7652025	1.392359
m4_sch	1.957283	1.347176	0.98	0.329	0.5079037	7.542684

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : 94 : amount of remittance 1,001 – 3,000 bath -- n_remit2

Covariates : gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor

n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit7	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1202	0.2843593	0.0659096	0.2588182	0.3113621
1	73	0.2843402	0.2830797	0.1857509	0.4089742

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 0.00

Prob > Chi2 = 0.9997

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (3,001 – 5,000 บาท ต่อปี)

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 42.37

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -748.56269

Pseudo R2 = 0.0275

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	0.8475894	0.2523247	-0.56	0.579	0.4729177	1.519097
gender	0.7104736	0.0892131	-2.72	0.006	0.5554742	0.908724
order	0.8876975	0.0431634	-2.45	0.014	0.8070048	0.9764586
edu_dad1	0.7352411	0.1309621	-1.73	0.084	0.5185763	1.04243
edu_mum1	1.571234	0.2863844	2.48	0.013	1.099246	2.245882
occ_dad1	0.7006345	0.214269	-1.16	0.245	0.3847475	1.275872
occ_mum1	1.146513	0.3779969	0.41	0.678	0.6008194	2.187831
n_study	1.091517	0.0780985	1.22	0.221	0.9486952	1.25584
n_labor	0.9520778	0.0373706	-1.25	0.211	0.8815794	1.028214
n_land	1.009419	0.0035273	2.68	0.007	1.002529	1.016356
walk_sc1	1.02912	0.1571082	0.19	0.851	0.7629904	1.388074
m4_sch	1.937536	1.332253	0.96	0.336	0.5034571	7.456539

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : 94 : amount of remittance 3,001 – 5,000 bath -- n_remit3

Covariates : gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor

n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit3	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1194	0.286417	0.0660559	0.2607032	0.3135913
1	81	0.2538452	0.2873567	0.1622723	0.3740222

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 0.32

Prob > Chi2 = 0.5746

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (5,001 – 10,000 บาท ต่อปี)

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 42.28

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -748.6093

Pseudo R2 = 0.0275

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	0.8537347	0.2895959	-0.47	0.641	0.4391231	1.659815
gender	0.7102308	0.0891863	-2.72	0.006	0.5552787	0.9084227
order	0.8867453	0.0429928	-2.48	0.013	0.8063608	0.9751432
edu_dad1	0.735371	0.130975	-1.73	0.084	0.5186821	1.042586
edu_mum1	1.575516	0.2870909	2.49	0.013	1.102343	2.251795
occ_dad1	0.6937299	0.212507	-1.19	0.233	0.3805799	1.264547
occ_mum1	1.160273	0.3829764	0.45	0.652	0.6075755	2.215746
n_study	1.092883	0.0782211	1.24	0.215	0.9498398	1.257467
n_labor	0.9515926	0.0373771	-1.26	0.207	0.8810837	1.027744
n_land	1.009404	0.003525	2.68	0.007	1.002519	1.016337
walk_sc1	1.039597	0.1593235	0.25	0.800	0.7698637	1.403834
m4_sch	1.93801	1.33283	0.96	0.336	0.5034522	7.46026

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : 94 : amount of remittance 5,001 – 10,000 bath -- n_remit4

Covariates : mig gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor
n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit7	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1216	0.285824	0.0654037	0.2603901	0.3126919
1	59	0.2546644	0.3305345	0.1516493	0.3950695

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 0.22

Prob > Chi2 = 0.6377

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (10,001 – 20,000 บาท ต่อปี)

Logistic regression

Number of obs = 1275

LR chi2 (12) = 44.95

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -747.27437

Pseudo R2 = 0.0292

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	0.4623278	0.2276554	-1.57	0.117	0.1761201	1.213644
gender	0.7167822	0.0901069	-2.65	0.008	0.5602507	0.9170478
order	0.8920895	0.0431628	-2.36	0.018	0.8113793	0.9808282
edu_dad1	0.7305897	0.1303881	-1.76	0.079	0.5149438	1.036543
edu_mum1	1.560851	0.2847977	2.44	0.015	1.091562	2.231897
occ_dad1	0.6853925	0.2116687	-1.22	0.221	0.3741658	1.255494
occ_mum1	1.202508	0.4002269	0.55	0.580	0.6263043	2.308823
n_study	1.082671	0.0777173	1.11	0.268	0.9405775	1.24623
n_labor	0.9525817	0.0369616	-1.25	0.211	0.8828244	1.027851
n_land	1.009112	0.0035211	2.60	0.009	1.002234	1.016037
walk_sc1	1.015871	0.1554073	0.10	0.918	0.7527009	1.371055
m4_sch	1.910982	1.31345	0.94	0.346	0.4968344	7.350243

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : 94 : amount of remittance 10,001 – 20,000 bath -- n_remit5

Covariates : gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor

n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit7	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1234	0.2884621	0.0645263	0.2632132	0.3150972
1	41	0.1578456	0.4866846	0.0673435	0.3272913

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 2.89

Prob > Chi2 = 0.0890

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธี

Adjusted Proportional Probability แบ่งตามจำนวนเงินส่งกลับ (20,001 บาทหรือสูงกว่าต่อปี)

Logistic regression

Number of obs = 1,275

LR chi2 (12) = 42.24

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -748.63032

Pseudo R2 = 0.0274

edu004	Odd Ratio	Std.Err.	z	P > z	[95%Conf.Interval]	
X2	1.214075	0.5502947	0.43	0.669	0.4993759	2.951639
gender	0.711265	0.0893054	-2.71	0.007	0.5561037	0.9097186
order	0.8840229	0.0426903	-2.55	0.011	0.8041892	0.9717819
edu_dad1	0.7375787	0.1313007	-1.71	0.087	0.5203326	1.045528
edu_mum1	1.569152	0.2860526	2.47	0.013	1.097724	2.24304
occ_dad1	0.7084638	0.2182997	-1.12	0.263	0.3872898	1.295983
occ_mum1	1.14094	0.3774905	0.40	0.690	0.5965333	2.18218
n_study	1.09177	0.0781341	1.23	0.220	0.9488851	1.25617
n_labor	0.9487181	0.036842	-1.36	0.175	0.8791888	1.023746
n_land	1.009416	0.0035204	2.69	0.007	1.002539	1.016339
walk_sc1	1.035794	0.1582705	0.23	0.818	0.767731	1.397456
m4_sch	1.964401	1.350626	0.98	0.326	.510488	7.559178

Adjusted Probabilities and 95% Confidence Intervals

Outcome : 00 : education completed (การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4) -- edu004

Nominal X : 94 : amount of remittance >= 20,001 bath -- n_remit6

Covariates : mig gender order edu_dad1 edu_mum1 occ_dad1 occ_mum1 n_study n_labor

n_land walk_sc1 m4_sch

n_remit7	numobs	adjprob	se	lower	upper
0	1252	0.2836069	0.0643168	0.2587072	0.3099012
1	23	0.3246118	0.4488909	0.1662463	0.5367218

Likelihood ratio test for difference of 2 probabilities :

LR Chi2 (1) = 0.18

Prob > Chi2 = 0.6716

คำนิยามชื่อตัวแปร

edu004	คือ	การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
n_remit1	คือ	ไม่มีผู้ย้ายถิ่น
n_remit2	คือ	ไม่ได้รับเงินส่งกลับ
n_remit3	คือ	จำนวนเงินส่งกลับ ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท ต่อปี
n_remit4	คือ	จำนวนเงินส่งกลับ 1,001 – 3,000 บาท ต่อปี
n_remit5	คือ	จำนวนเงินส่งกลับ 3,001 – 5,000 บาท ต่อปี
n_remit6	คือ	จำนวนเงินส่งกลับ 5,001 – 10,000 บาท ต่อปี
n_remit7	คือ	จำนวนเงินส่งกลับ 10,001 – 20,000 บาท ต่อปี
n_remit8	คือ	จำนวนเงินส่งกลับ 20,001 บาท หรือสูงกว่า ต่อปี
gender	คือ	เพศ
order	คือ	ลำดับที่เกิด
edu_dad1	คือ	ระดับการศึกษาของบิดา
edu_mum1	คือ	ระดับการศึกษาของมารดา
occ_dad1	คือ	อาชีพหลักของบิดา
occ_mum1	คือ	อาชีพหลักของมารดา
n_study	คือ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ (ราย)
n_labor	คือ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน (ราย)
n_land	คือ	จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก (ไร่)
walk_sc1	คือ	ความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน
m4_sch	คือ	การมีสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมปลายในหมู่บ้าน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

ธีรนุช ก้อนแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด

16 ธันวาคม 2525

สถานที่เกิด

จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร, พ.ศ. 2548 :

วิทยาศาสตร์บัณฑิต(คณิตศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2550 :

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(วิจัยประชากรและสังคม)

ที่อยู่

โทรศัพท์ 077 - 205932

Email : teeranoot_1@hotmail.com

260 / 131 ถ.ชนเกษม

ตำบลมะขามเตี้ย

อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000